

Inkomna motioner med styrelsens svar

Innehåll

15.1 Ändra klockslag för förbokad bädd i fjällstugorna	2
15.2 Översyn av bokningsmodell och nyttjande av begränsade bäddplatser vid STF Blåhammaren	4
15.3 Mina bokningar – STF:s bokningssystem	7
15.4 STF behöver ändra sina regler för avbokning i fjällen och ta hänsyn till hastiga väderomslag	12
15.5 Ökad lokal upphandling till butiker i STF stugor och fjällanläggningar	15
15.5 Styrelsens svar på motionen	16
15.6 Saltoluokta STF fjällstation	17
15.7 Återuppta Nuolja Offpist i Abisko	19
15.8 Söföbränning	21
15.9 Bevara serviceutbudet i Jämtlandsfjällen	24
15.10 Upphävande av beslut om stängning av restaurangverksamhet vid Helags (& Sylarnas) fjällstation/er	32
15.11 Gåsens raststuga	36
15.12 Hög tid att växla upp STF:s ideella verksamhet	39
15.13 Ett effektivt upplägg för framtida riksstämmor	43
15.14 En bild säger mer än 1000 ord – Om bilder på Lokalavdelningarnas hemsidor	45
15.15 Egna bilder till hemsidan	45
15.16 Egna bilder på lokalavdelningarnas hemsidor	46
15.17 Villkor för lokalavdelningarnas medlemsrekrytering	50
15.18 Sänk gränsen på 3 år för ersättning vid rekrytering till lokalavdelningarna	50
15.19 Lokalavdelningarnas aktiviteter bokningsbara på hemsidan	54
15.20 Kunna skriva egen text om boende på programfolder	56
15.21 Få fler medlemsrabatter hos olika företag och organisationer	58
15.22 Digitala utbildningsmöjligheter	60
15.23 Sponsringsmodell för underhåll av vandringsleder	62

15.1 Ändra klockslag för förbokad bädd i fjällstugorna

Under sommaren 2025 vandrade jag ”Gröna bandet” från Grövelsjön till Treriksroset och gjorde det till större delen på den norska sidan om gränsen. Under vandringen nyttjade jag vid flera tillfällen DNTs hytter för övernattnig. På DNTs hytter kan man förboka en specifik bädd eftersom de inte har stugvärdar som fördelar bäddarna. Den förbokningen gäller då till 21 sedan är den ledig för drop in gäster om inte bokningen har tagits i anspråk.

I STF:s fjällstugor gäller förbokad bädd till kl.18 och sedan är den fri för drop in gäster. Min uppfattning är att kl.18 är tidigt för de som bäst behöver en bekväm bädd. Då tänker jag på de som på grund av ålder eller av andra skäl inte vandrar så snabbt i fjällterräng. Ibland är det långa sträckor mellan stugorna och då kan det vara svårt för den som inte är så snabb att hinna till kl.18. De är även denna kategori gäster som lider mest av att eventuellt behöva sova på en madrass på golvet. En fjällvandring ska vara fri från stress och ge möjlighet till att njuta av naturen. En senareläggning av bokningstiden kan minska stressen både på morgonen och under dagens vandring.

Jag har frågat runt bland många medlemmar och fått stöd för denna uppfattning.

Motionären föreslår att riksstämman beslutar:

att riksstämman beslutar om ändring av klockslag för reserverad bädd i fjällstugorna från kl.18 till kl.20.

Undis Englund, Umeå

15.1 Styrelsens svar på motionen

Motionen tar upp en viktig fråga som berör tillgänglighet och upplevelsen av trygghet och minskad stress vid fjällvandring, och styrelsen ser positivt på förslaget. Klockslaget 18.00 för reserverad bädd i fjällstugorna är idag konsekvent kommunicerat i bokningsflödet, i instruktioner till gäster samt i stugvärdshandboken. Klockslaget upplevs fungera väl i verksamheten och har inte identifierats som ett generellt problem, men emellanåt har vi fått in synpunkter från enskilda gäster som stärker motionärens bild av upplevd stress på vissa längre sträckor.

Att senarelägga klockslaget för reserverad bädd i fjällstugorna från kl.18.00 till kl.20.00 bedöms inte i sig utgöra ett hinder för verksamheten, förutsatt att informationen är tydlig, konsekvent och likalydande gentemot både gäster och stugvärdar. Det centrala är att samma tidpunkt gäller i samtliga kanaler och under hela säsongen. En negativ följd är dock att de gäster som väljer att komma som walk-in utan förbokning med denna lösning kan behöva vänta tills efter 20.00 för att få en tilldelad bädd.

För att undvika olika tider och oklar kommunikation är det viktigt att en förändring av klockslaget genomförs samlat i god tid inför säsongsöppning, Styrelsen rekommenderar därför att 18.00 gäller enligt gällande instruktioner och kommunikation under 2026, och att en senareläggning till 20.00 implementeras inför vintersäsongen 2027.

Styrelsen föreslår att riksstämman beslutar:

att motionen ska bifallas.

15.2 Översyn av bokningsmodell och nyttjande av begränsade bäddplatser vid STF Blåhammaren

Jämtlandstriangeln är en av Sveriges mest ikoniska vandringsleder. Efter det nya markavtalet med Handölsdalens sameby har kapaciteten vid STF Blåhammaren minskat drastiskt, från tidigare ca 80–90 bäddar till nuvarande tak på 30 bäddar. Denna minskning har gjort det nästintill omöjligt för barnfamiljer och enskilda vandrare att boka plats på mer attraktiva datum; undertecknad har vid ett tiotal tillfällen försökt boka utan framgång.

Samtidigt vittnar personal på plats om att stationen sällan är faktiskt fullbelagd. Den nuvarande avbokningsregeln på 7 dygn skapar en "låst" situation: gäster som blir sjuka eller får förhinder nära inpå ankomst har inget incitament att avboka eftersom ingen återbetalning sker. Detta resulterar i tomma sängar i ett system som ser fullbokat ut – sängar som i praktiken står tomma samtidigt som vandrare nekas tillträde till Jämtlandstriangeln / Blåhammaren.

Vid senaste besöket fanns endast 16 platser tillgängliga, vilket är betydligt färre än de 30 som markavtalet tillåter. I ett läge där varje bädd är kritisk för ledens / stationens tillgänglighet är detta ett ineffektivt utnyttjande av STF:s resurser och uppdrag.

Syfte är att säkerställa att de få platser som finns kvar på STF Blåhammaren faktiskt nyttjas av medlemmarna, samt att tillgängliggöra Jämtlandstriangeln för fler genom ett modernare bokningssystem.

Motionären föreslår att riksstämman beslutar:

- att STF skyndsamt ser över bokningsreglerna för stationer med kraftigt begränsat antal bäddar (såsom Blåhammaren), genom att införa incitament för sena avbokningar (t.ex. delvis återbetalning eller ombokning) så att platserna kan släppas till väntelistor.
- att STF inför ett digitalt system för "sista minuten"-platser eller en automatisk väntelista som aktiveras när en plats blir ledig kort inpå ankomst.
- att STF verkar för att maximera nyttjandet av de 30 bäddar som markavtalet medger, och utreder varför tillgängligheten i praktiken ibland begränsas ytterligare ner mot 16 platser.
- att STF tydliggör kommunikationen kring belägningsgraden för att undvika att vandrare avstår från Jämtlandstriangeln / Blåhammaren i tron att det är fullbokat när det i själva verket finns ledig kapacitet.

Carina Jonsson, Östersund

15.2 Styrelsens svar på motionen

Styrelsen tackar för förslaget och instämmer i vikten av att tillgängliggöra de bäddar vi har längs Jämtlandstriangeln i så stor utsträckning som möjligt. Det stämmer att våra avbokningsvillkor är ett viktigt verktyg för att styra tillgänglig kapacitet och här har vi sett både för- och nackdelar med olika modeller som provats genom åren.

Precis som motionären beskriver finns en risk att gästen väljer att inte avboka sin plats nära ankomst om det saknas incitament i form av möjlig återbetalning eller ombokning. Vår erfarenhet visar dock att risken att stå kvar med onyttjade bäddar är än större när gäster avbokat för sent. Som ett exempel erbjöd vi kostnadsfri avbokning fram till 18.00 dagen före ankomst på stationerna i Jämtlandsfjällen för ett antal år sedan, men det resulterade snarare i att vi tappade i beläggning då avbokningarna kom in för sent och planeringshorisonten för nya gäster blev för kort.

Den huvudsakliga anledningen till att alla våra fjällstationer i egen drift har avbokningsvillkor på 7 dagar i dagsläget är just för att skapa incitament för gäster att boka av med tillräcklig tidsmarginal för att nya gäster ska hinna boka in sig. Till skillnad från i storstad där många reser mer spontant och det finns ett stort utbud av logimöjligheter, behöver de allra flesta mer tid för planering av en fjällvistelse och det är mot den bakgrunden vi landat i 7 dagars avbokningsvillkor. Att våra bäddar nyttjas väl ligger i STF:s intresse både utifrån ekonomisk hållbarhet och vårt uppdrag att tillgängliggöra Sverige för fler, och våra nuvarande bokningsvillkor strävar efter att balansera båda dessa parametrar.

En annan faktor vi sett är viktig är att avbokningsvillkoren är så enhetliga och tydliga som möjligt, så att de är enkla för gästen att ta till sig. Vi erbjuder därför endast två olika varianter på avbokningsvillkor som appliceras på samtliga boenden på STF:s hemsida, både egendrivna och anslutna. Att implementera särskilda villkor för boenden med begränsat antal bäddar, riskerar att urholka den tydliga kommunikation vi har kring våra villkor idag.

Motionären föreslår även ett digitalt system för sista-minuten-platser eller en automatisk väntelista. Detta är inget vi har systemstöd för i dagsläget, och bedömningen är att den typen av lösning snarare skulle fördröja tillgängliggörandet av ledig kapacitet. I nuläget släpps avbokade bäddar direkt på hemsidan för att kunna bokas upp på nytt av andra gäster. Gäster hänvisas alltid till hemsidan där all ledig kapacitet finns, och det är ett smidigt sätt att erbjuda "först till kvarn". Med en väntelista behöver vi hålla kapacitet och invänta besked från en gäst som kanske inte är intresserad i slutändan, vilket skapar både administration och en fördröjning i bokningsprocessen. Styrelsen vill även påpeka att beslut om systemutvecklingsbehov är en komplex operativ fråga. Kansliet har ett väl utvecklat arbete för att prioritera, resurssätta och fatta beslut om systemrelaterade frågor som tar hänsyn till STF:s helhet och systemberoenden. I det arbetet tas hänsyn till en rad olika faktorer. Om stämman fattar beslut av denna operativa karaktär, utan att ha kännedom om dessa faktorer, systemberoenden inom

systemfloran och dess livscyklfaser och prioriteringar, riskerar vi att få en kortsiktig och dyr systemutveckling.

Vad gäller den tillfälligt sänkta kapaciteten på Blåhammaren från 30 till 16 platser så beror den på en planerad reovering som var förlagd precis i slutet av sommarsäsongen då efterfrågan generellt är lägre (1/9-5/10 2025). Det hade såklart varit önskvärt att genomföra reoveringen utanför våra öppettider för att slippa dra ner kapaciteten, men det var inte möjligt denna gång.

När det kommer till kommunikation så delar vi motionärens syn på behovet av att synliggöra kapaciteten på Blåhammaren och resten av Jämtlandstriangeln och göra det så enkelt som möjligt att boka. Här jobbar vi redan idag med en besökskalender på hemsidan som ger en enkel överblick hur beläggningen generellt ser ut på våra fjällstugor och fjällstationer för att underlätta planering. Vi har också kommunicerat på olika sätt kring just Jämtland och vikten av att boka i god tid om man exempelvis vill vandra Jämtlandstriangeln under populära perioder. Den typen av kommunikation ser vi med fördel kan förstärkas på olika sätt, och styrelsen ser positivt på detta förslag.

Styrelsen föreslår att riksstämman beslutar:

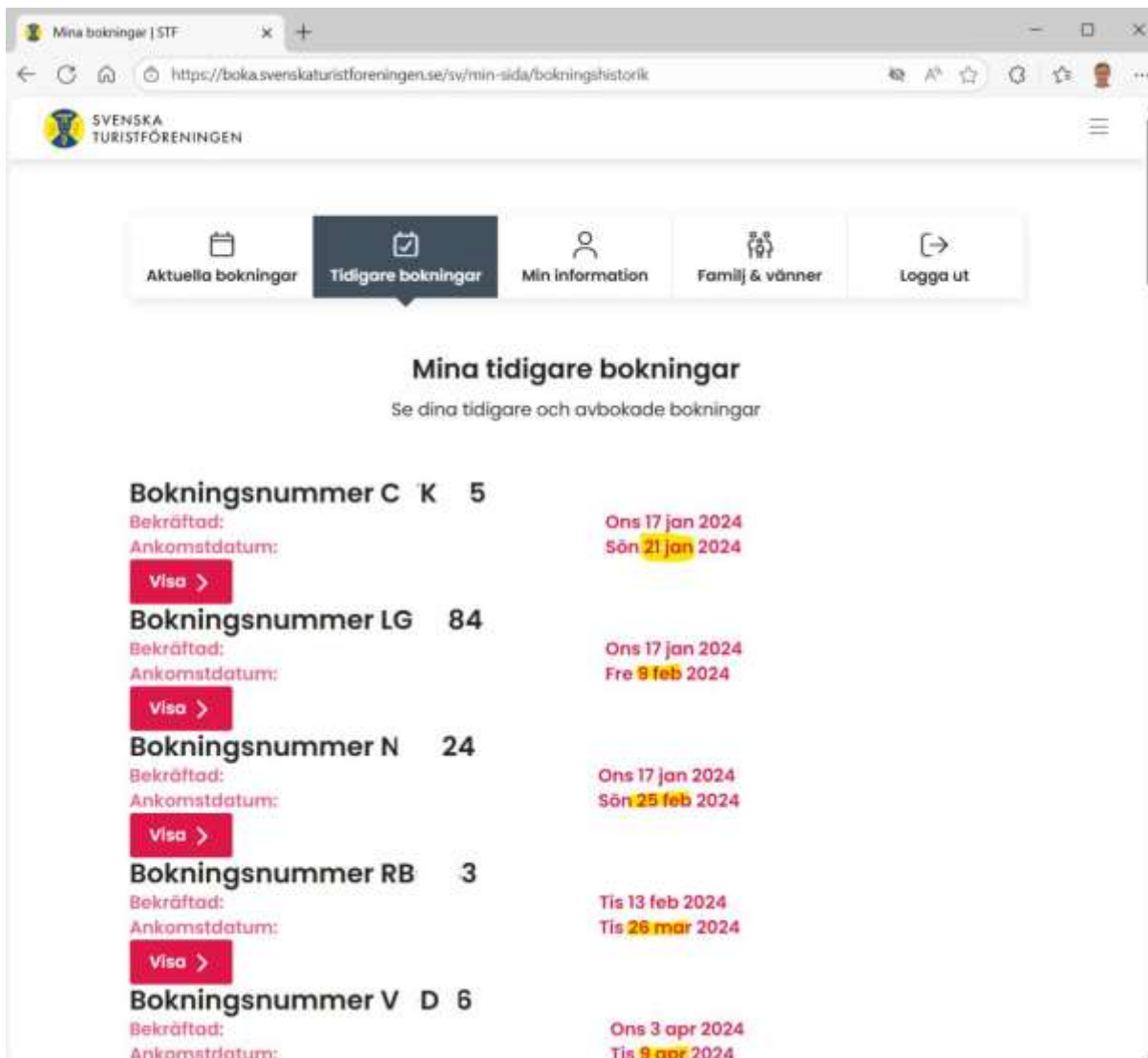
att motionens första, andra och tredje att-satser ska avslås.

att motionens fjärde att-sats ska bifallas.

15.3 Mina bokningar – STF:s bokningssystem

Föreningen har de senaste åren gjort bokningssystemet för våra egna och anslutna boenden mer användarvänligt. Ändå är det två irriterande buggar som behöver åtgärdas:

- På ”Mina bokningar” sorteras samtliga tidigare bokningar i stigande ordning, d.v.s. den mest aktuella bokningen står längst ned. Detta gör att man behöver scrolla längst ned varje gång man vill ta ut ett kvitto på den senaste vistelsen. Här ett exempel som visar mina senaste bokningar där 2024 visas högst upp:

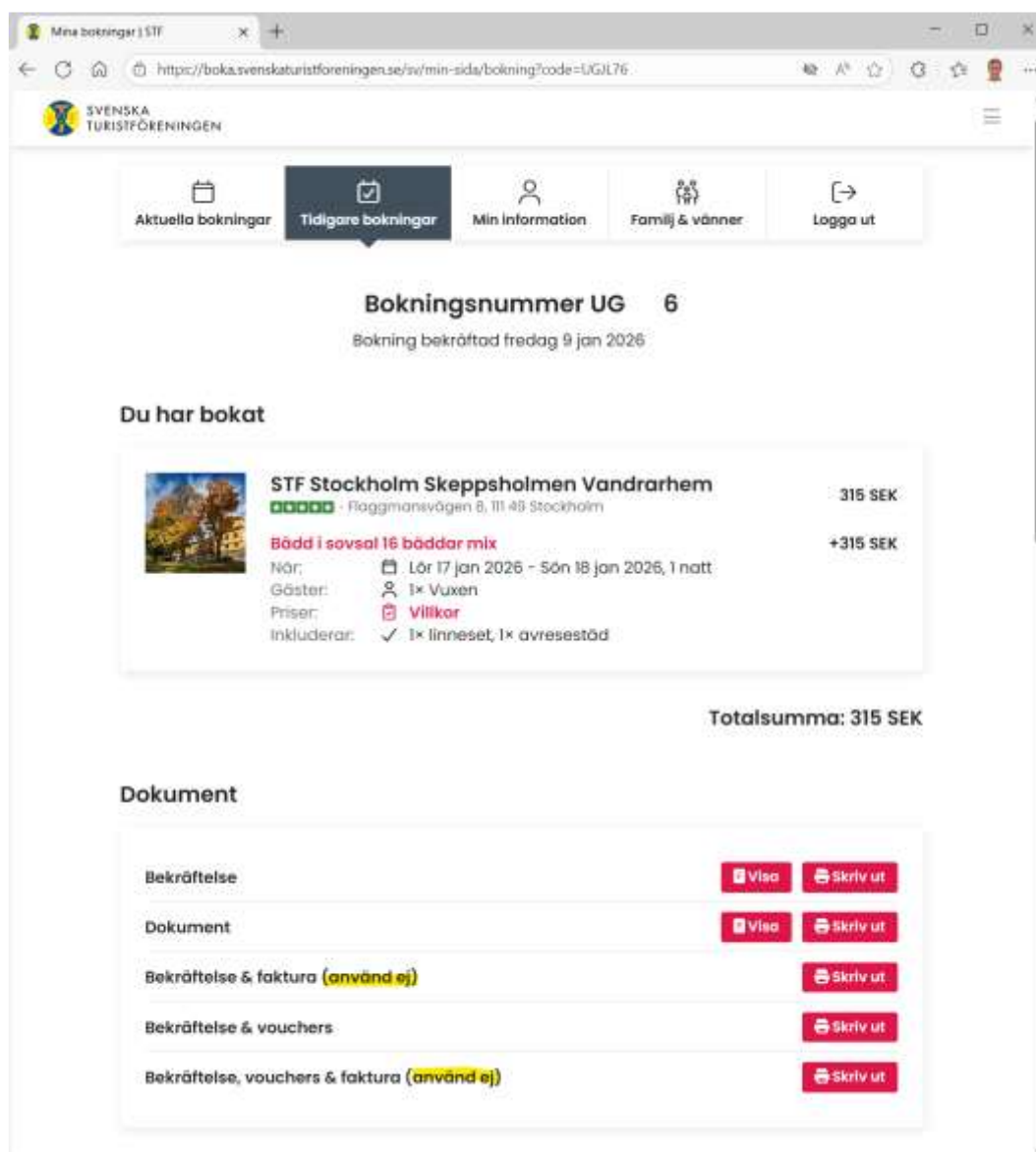

Mina tidigare bokningar
Se dina tidigare och avbokade bokningar

Bokningsnummer	Bekräftad	Ankomstdatum
Bokningsnummer C K 5	Ons 17 jan 2024	Sön 21 jan 2024
Bokningsnummer LG 84	Ons 17 jan 2024	Fre 8 feb 2024
Bokningsnummer N 24	Ons 17 jan 2024	Sön 25 feb 2024
Bokningsnummer RB 3	Tis 13 feb 2024	Tis 26 mar 2024
Bokningsnummer V D 6	Ons 3 apr 2024	Tis 9 apr 2024

Från användarperspektivet skulle det vara smidigt att ha bokningarna sorterat i fallande ordning (och helst efter ankomstdatum) så att den senaste vistelsen alltid visas högst upp. Som återkommande gäst är det för krångligt att behöva scrolla ned ett femtiotal bokningar varje gång.

- När man vill ta ut ett kvitto, t.ex. som underlag till en reseräkning, möts man i dagsläget av följande bild:

The screenshot shows a web browser window with the URL <http://boka.svenskatouristforeningen.se/sv/min-sida/bokning?code=UGJL76>. The page title is "Mina bokningar i STF". The navigation menu includes "Aktuella bokningar", "Tidigare bokningar" (selected), "Min information", "Familj & vänner", and "Logga ut".

The main content area displays the booking details for "Bokningsnummer UG 6", confirmed on Friday, 9 Jan 2026. Under the heading "Du har bokat", the booking is for "STF Stockholm Skeppsholmen Vandrarhem" (315 SEK) and "Bädd i sovsal 16 bäddar mix" (+315 SEK). The stay is from Saturday, 17 Jan 2026 to Sunday, 18 Jan 2026, for 1 adult. The total sum is 315 SEK.

Under the "Dokument" section, there are five document options, each with a "Visa" and "Skriv ut" button:

- Bekräftelse (Visa, Skriv ut)
- Dokument (Visa, Skriv ut)
- Bekräftelse & faktura (använd ej) (Skriv ut)
- Bekräftelse & vouchers (Skriv ut)
- Bekräftelse, vouchers & faktura (använd ej) (Skriv ut)

De fem olika dokument som man kan ladda ned för varje bokning innehåller alla mer eller mindre samma innehåll och är flera sidor långa. Två av dokumenten betecknas som "använd ej" vilket känns oprofessionellt. Ska man inte använda dem borde de helt enkelt inte synas i listan.

Det som däremot saknas är möjligheten att ladda ned ett kvitto som innehåller ungefär den informationen som syns lite högre upp på sidan under rubriken "Du har bokat" fast med moms specificerat. I dagsläget är man tvungen att använda "Bekräftelse", "Dokument", "Bekräftelse & faktura (använd ej)", "Bekräftelse & vouchers" eller "Bekräftelse, vouchers & faktura (använd ej)" som kvitto. Dessa uppfyller kravet för ett kvitto men innehåller även inloggningsuppgifter vilka man kanske inte vill dela med kollegor och tredje part som sköter hantering av utlägg. Vill man bo på STF:s boenden när man är på tjänsteresa upplevs detta tillkortakommande som irriterande. Dessutom

ska det vara enkelt och tydligt vilket dokument man ska använda, gäster ska inte behöva leta sig fram bara för att innehållet är dåligt upplagt.

Bokningssystemet är en viktig del av föreningens ansikte utåt och av fyller en strategisk betydelse för att gäster fortsätter att välja bo hos oss.

Jag är lite rädd att föreningen inte uppträder med tydliga krav när vi köper in system som t.ex. bokningssystemet. Ibland hörs argumentet att STF är för lite eller att det handlar om en standardlösning som inte kan förändras. Ställ krav och uppträd konstruktivt och med pondus! Alla tjänsteleverantörer har ett intresse att förbättra sina produkter och en förening som STF är inte bara en betalande kund utan även en välkänd referens som man gärna visar upp.

Motionären föreslår att riksstämman beslutar:

att uppdra kansliet att se till att bokningssystemet håller samma mått som konkurrerande system och att se till att de beskrivna tillkortakommandena fixas.

Richard Scharff, Älvkarleby

15.3 Styrelsens svar på motionen

Styrelsen tackar för motionen och håller med om vikten av ett väl fungerande bokningssystem som möjliggör en smidig användarupplevelse för våra gäster och medlemmar.

STF använder i dagsläget ett standardsystem för bokning, vilket i praktiken innebär att det inte kan skräddarsys utifrån STF:s specifika behov och förutsättningar. Teknisk utveckling i standardflödet slår igenom för alla reseaktörer som använder samma bokningslösning som STF, vilket innebär att justeringar behöver vara generiska och fungera för alla.

Många större aktörer i branschen har gått över till egenutvecklade bokningssystem, där de själva kan styra utvecklingen och anpassa flödena helt efter sin produkt och förutsättningar. En sådan lösning skulle dock kräva betydligt mer resurser, både teknisk kompetens och rena kostnader. Här kan vi som ideell förening tyvärr inte jämföra oss med de stora bokningsaktörerna i resebranschen som har betydligt större resurser för teknisk utveckling.

Att STF hittills valt att hålla fast vid en standardlösning i bokningsflödet, trots att vi precis som motionären ser utvecklingspotential i flera delar, är ett aktivt vägval som grundar sig i ekonomi och de förutsättningar vi har. Detta vägval utvärderas löpande sett till organisationens övergripande behov och prioriteringar. Styrelsen vill även påpeka att beslut om systemutvecklingsbehov är en komplex operativ fråga. Kansliet har ett väl utvecklat arbete för att prioritera, resurssätta och fatta beslut om systemrelaterade frågor som tar hänsyn till STF:s helhet och systemberoenden. I det arbetet tas hänsyn till en rad olika faktorer. Om stämman fattar beslut av denna operativa karaktär, utan att ha kännedom om dessa faktorer, systemberoenden inom systemfloran och dess livscyklifaser och prioriteringar, riskerar vi att få en kortsiktig och dyr systemutveckling.

Med det sagt finns ett tydligt fokus på att löpande vidareutveckla våra gäst- och bokningsrelaterade flöden och system utifrån våra förutsättningar, och precis som motionären skriver så har flera förbättringar i bokningssystemet gjorts de senaste åren som stärker användarupplevelsen. Vi har en nära dialog med våra tekniska leverantörer och genomför förbättringspunkter både på webben och i bokningsflödet löpande, där vi hela tiden försöker att prioritera insatser som förbättrar användarupplevelsen för den stora massan.

De specifika buggar som motionären beskriver har inte fångats upp som stora problem från andra användare, men vi håller med motionären om att det finns en tydlig förbättringspotential här. Dialog har förts med vår tekniska leverantör som har kunnat presentera en lösning på delar av det som motionären föreslår.

Dölja dokument på "Min sida"

Överflödiga dokument har kunnat döljas och döpas om för att skapa extra tydlighet.

Faktura som eget dokument

Faktura / kvitto som eget dokument kräver teknisk utveckling som systemleverantören är positiv till. Önskemålet är tillagd i deras backlogg men exakt datum för genomförande kan inte specificeras i nuläget.

Filtrering av bokningar

Filtrering med möjlighet att sortera bokningarna i datumordning kräver också teknisk utveckling, även här är leverantör positiv och har för avsikt att genomföra detta.

Inloggningsuppgifter

Vad gäller inloggningsuppgifter så kan de däremot ej döljas på endast bekräftelsen, då denna ändring slår igenom på samtliga dokument. Lösningen med faktura som eget dokument som nämns ovan, kommer dock potentiellt att kunna lösa denna utmaning då vi får en ren faktura utan inloggningsuppgifter.

Styrelsen föreslår att riksstämman beslutar:

att motionen ska avslås.

15.4 STF behöver ändra sina regler för avbokning i fjällen och ta hänsyn till hastiga väderomslag

Jag och två vänner skulle gå Jämtlandstriangeln plus Storerikvollen med start förra året 17 mars, från Storulvån. Två dagar före panerade starten avbokade vi med hänvisning till det hårda vädret. SMHI utfärdade en varning - ingen ska ge sig ut på fjället i det aktuella området. Och STF:s svar är att vi inte får tillbaka några pengar, eftersom man måste avboka 7 dagar i förväg. Orimligt när det är hårda vindar som hindrar oss från att använda våra bokningar och särskilt upprörande är det att ni inte ens betalar tillbaka för den beställda maten trots att ni vet om att vi inte kommer ordentligt i förväg - ingen restaurang har sådana regler. 7 dagar tar inte hänsyn till att det är fjällen. Inget väderomslag kommer med 7 dagars varsel.

Det norska bemötandet borde få STF att skämmas. För Storerikvollen gäller att man ska avboka minst 5 dagar i förväg. När jag 17 mars kontaktade Trondheims turistförening och bokade av vår övernattnings 18 mars med hänvisning till vädret, var deras svar, ok, vi betalar tillbaka pengarna till det konto pengarna kom ifrån. Det borde också vara generande för er att vi utan problem kan avboka frukost och boende på Ledkrysset i Östersund på torsdagen och få tillbaka pengarna - inga 7 dagar där.

(En konstighet dök just upp. Jag fick inte boka på Storulvån eftersom jag skulle boka för mig. Däremot om jag hade bokat för 2 eller fler hade det funnits plats. Vilka knasiga regler)

Motionären föreslår att riksstämman beslutar:

- att STF betalar tillbaka pengarna retroaktivt för alla avbokningar i fjällen som gjorts på grund av dåligt väder.
- att STF ändrar avbokningsreglerna för alla fjällstationer och fjällstugor så att man kan boka av utan kostnad om vädret hindrar att man tar sig fram.

Göran Jacobsson, Stockholm

15.4 Styrelsens svar på motionen

Styrelsen tackar för motionen och delar bilden av att det är viktigt med avbokningsvillkor som tar hänsyn till våra gästers säkerhet på fjället.

I dagsläget erbjuder STF kostnadsfri avbokning på samtliga fjällstugor fram till 18.00 dagen före ankomst. På våra fjällstugor erbjuder vi även möjlighet till ombokning under pågående tur om planerna behöver justeras utifrån väder och vind, i praktiken byter gästerna då sin plats till en annan fjällstuga om vädret hindrar dem att ta sig fram som planerat.

På våra egendrivna fjällstationer gäller normalt fri avbokning fram till 7 dagar före ankomst. Dessa villkor kompletteras av särskilda riktlinjer som ger gäster rätt att av- eller omboka i samband med hårt väder vintertid på våra fjällstationer i väglöst land (Blåhammaren, Sylarna, Helags och Kebnekaise). Dessa riktlinjer implementerar vi även i undantagsfall vid särskilt hårt väder sommartid, exempelvis vid större vädervarningar i specifika områden. Vad gäller övriga fjällstationer vid väg gäller ordinarie avbokningsvillkor även vid dåligt väder, då bedömningen är att gästerna kan transportera sig till platsen utan risk och även kan anpassa eventuella dagsturer utifrån rådande väder.

Att gå på motionärens linje och ändra avbokningsreglerna så att alla gäster fritt kan avboka sina fjällvistelser vid dåligt väder, och dessutom kräva att STF skulle betala tillbaka pengar retroaktivt för alla avbokningar i fjällen som gjorts på grund av dåligt väder, skulle innebära en ytterst allvarlig risk för STF:s ekonomi. Vad som är dåligt väder är en subjektiv bedömning och därtill ändrar sig vädret snabbt på fjället, så här finns en hög risk att många gäster avbokar med anledning av ”vanligt dåligt fjällväder” som i praktiken inte innebär fara eller risk. Detta skulle i sin tur innebära ett betydande intäktsbortfall, likväl som stora svårigheter för vår drift att planera exempelvis personal och måltider om gästantalet kraftigt förändras med kort varsel.

Att rakt av jämföra våra avbokningsvillkor med andra aktörer är svårt, då förutsättningarna skiljer sig kraftigt åt. STF Östersund Ledkrysset som nämns i motionen, är exempelvis en stadsanläggning som normalt har ett annat inflöde av sena bokningar och inte påverkas av väder i samma utsträckning. Ledkrysset har fri avbokning fram till 18.00 dagen innan ankomst som sina generella villkor, så här har inga avsteg gjorts på grund av väder.

DNT som också omnämns i motionen har som regel 5 dagars avbokningsvillkor på obemannade stugor och 8 dagar på bemannade stugor. Som utgångspunkt återbetalar DNT inte vid dåligt väder om det sker efter avbokningsvillkoren trätt i kraft, även om undantag kan ske vid extrema väderförhållanden där en stuga behöver stängas eller om turen är farlig / omöjlig att genomföra.

Styrelsen håller med om att det är en svår balansgång att sätta rimliga avbokningsvillkor i förhållande till väderfaktorer. Utgångspunkten i STF:s nuvarande villkor

grundar sig på ett balanserat synsätt där gästernas säkerhet på fjället går först, men där vi också tar hänsyn till föreningens ekonomi. Fokus har lagts på våra gäster som befinner sig på tur i väglöst land, särskilt vintertid, där hårt väder kan göra en tur farlig att genomföra. Sammantaget gör vi bedömningen att nuvarande avbokningsvillkor balanserar våra gästers säkerhet och STF:s ekonomi på ett bra sätt och att de är rimliga givet vår verksamhet och förutsättningar.

Styrelsen föreslår att riksstämman beslutar:

att motionen ska avslås.

15.5 Ökad lokal upphandling till butiker i STF stugor och fjällanläggningar

STFs fjällstugor utmed leder i fjällen fyller en viktig funktion för både gäster och för de lokala samhällena runt dessa. Butikerna i dessa stugor erbjuder vandrare och besökare nödvändiga varor. Idag tycks en betydande del av inköpen ske mer eller mindre centralt eller via större aktörer. Detta begränsar möjligheten för lokala aktörer och producenter att bidra till en mer lokal prägel på utbudet. Som STF stugvärd och medlemsombud har jag noterat att det är något som många gäster efterfrågar. Ett tydligt exempel är att STF köper in Carlsberg öl klass 2 istället för från mer lokalt norrländskt bryggeri

Genom att i större utsträckning prioritera lokala inköp kan STF stärka dels den lokala ekonomin, dels minska miljöpåverkan, dels erbjuda sina gäster mer lokal prägel på vistelsen i fjällmiljön samt framför allt ge verksamheten mer tillit i de områden man opererar. Allt i linje med de värderingar om hållbarhet och närhet som STF står för.

Motionären föreslår att riksstämman beslutar:

att STF ska verka för att inköp till butiker i fjällstugor och fjällanläggningar i första hand där det är ekonomiskt och praktiskt möjligt görs från lokala producenter och företag.

Staffan Käll, Älmhult

15.5 Styrelsens svar på motionen

Motionen lyfter viktiga frågor om lokal förankring, hållbarhet och gästupplevelse i STF:s fjällverksamhet.

STF arbetar med inköp till fjällstugor och fjällanläggningar utifrån en samlad bedömning av ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. För att säkerställa en långsiktigt hållbar drift behöver inköpsarbetet ta hänsyn till flera perspektiv som logistik, kostnadskontroll och klimatpåverkan.

I praktiken innebär detta att antalet leverantörer och transporter behöver hållas nere. Färre leverantörer och samordnade leveranser bidrar till minskade utsläpp, ökad leveranssäkerhet och rimliga kostnader, vilket är särskilt viktigt i fjällmiljöer med begränsad tillgänglighet. Dagens sortiment i fjällstugornas butiker är därför i första hand utvalt utifrån krav på avfallshantering av förpackningar samt livsmedlens livslängd och förmåga att klara lagring mellan säsonger.

Lokal upphandling sker där det är praktiskt och ekonomiskt möjligt. Vid fjällstationerna uppgår andelen lokala inköp i restaurangverksamheten i många fall till omkring 30–50 procent av råvaruinköpen under säsong, särskilt vad gäller kött, fisk, mejeri och dryck. Lokal öl och annan dryck finns alltid representerad i stationernas sortiment.

Lokala entreprenörer anlitas även regelbundet för transporter bortom farbar väg, byggprojekt, underhåll och snöhantering.

I flera fjällområden, särskilt i norra Sverige där många av STF:s stugor och fjällstationer finns, saknas dock lokala producenter som kan leverera de volymer, kontinuitet och förpackningslösningar som butikernas sortiment kräver. För butikernas del, där volymerna är små men logistiken komplex, behöver leveranser samordnas för att säkerställa hållbarhet, leveranssäkerhet och rimliga kostnader.

Det finns möjlighet att i begränsad omfattning komplettera butikssortimentet i fjällstugorna med lokala produkter där det är praktiskt och ekonomiskt möjligt, främst som ett inslag som stärker gästupplevelsen, i likhet med hur detta redan görs vid flera fjällstationer.

Styrelsen föreslår att riksstämman beslutar:

att motionen ska anses besvarad.

15.6 Saltoluokta STF fjällstation

Saltoluokta STF fjällstation har en lång tradition som man slår vakt om och gärna berättar om – särskilt byggnaden och den senaste båten Langas.

Bakom huvudbyggnaden ligger en försummad och gömd vacker traditionell träbåt som också har en historia värd att bevara. Båten man som rodde gästerna över sjön till fjällstationen.

Situationen är något bättre sedan tidigare besök - någon har efter påpekande tömt båten på blomjord med döda växter!

Rädda roddbåten från fortsatt förfall och låt nutida och framtida besökare förundras över hur tidigare transport över sjön gick till.

Reservation för om något gjorts sedan mitt senaste och besök mars 2025.

Motionären föreslår att riksstämman beslutar:

- att lyfta båten så att den inte längre ligger på marken utan några decimeter ovan så kommer den att klara flera år till värd att beskåda. Om inget görs nu så blir den till mull om några år. Ännu bättre om båten placeras på en bättre plats och får ett enkelt tak.
- att lyfta och flytta båten och den bli en prydnad vid Langas brygga. Ett minne från tiden förr - värd att bevara.

Bengt Ekwall, Lund

15.6 Styrelsens svar på motionen

Motionen uppmärksammar ett kulturhistoriskt värdefullt inslag vid STF Saltoluokta fjällstation och den roll som roddbåten haft i fjällstationens historia och i transporten av gäster över Langas. Det är värdefullt att sådana delar av STF:s historia lyfts fram och dokumenteras.

Bevarande av kulturhistoriska föremål och miljöer vid STF:s anläggningar hanteras inom ramen för respektive anläggnings förvaltning och planering. I dessa bedömningar vägs bland annat föremålets skick, dess kulturhistoriska värde, placering, säkerhetsaspekter samt långsiktigt ansvar för tillsyn och underhåll in.

I detta sammanhang kan olika lösningar övervägas, exempelvis enklare skyddsåtgärder eller en mer synlig placering i anslutning till befintliga miljöer. För insatser av begränsad omfattning kan även ideellt engagemang och gemensamma arbetsinsatser, till exempel inom ramen för STF:s Dugnadsarbete, vara ett sätt att möjliggöra åtgärder, under förutsättning att detta sker på ett säkert och organiserat sätt.

Frågan om roddbåtens framtida hantering kan därmed tas vidare och prövas inom ordinarie förvaltningsprocesser för anläggningen.

Styrelsen föreslår att riksstämman beslutar:

- att motionens första att-satser ska bifallas.
- att motionens andra att-sats ska avslås.

15.7 Återuppta Nuolja Offpist i Abisko

STF har beslutat att inte längre ansvara för lavinsäkring på berget Nuolja vid Abisko Turiststation. Beslutet innebär att skidområdet Nuolja Offpist läggs ned samtidigt som STF fortsätter driva linbanan, som står i lavinterräng, även vintertid. Abisko är en liten och avlägsen by där räddningsinsatser tar tid, vilket gör lokalt säkerhetsarbete och utbildad personal på plats särskilt viktigt. Att avveckla skidpatrull och egen lavinsäkring innebär ökade risker för både gäster och personal.

Linbanan byggdes som en skidlift 1966. Runt millennieskiftet startades Nuolja Offpist, vilket har inneburit en helt unik möjlighet till liftburen offpistskidåkning inom ett lavinsäktrat och bevakat område. Platsen har blivit en kultursymbol, en plats som är avskalad, anspråkslös och inte gör sig till för någon.

Nuolja Offpist har också varit ett hållbart och lokalt förankrat alternativ till heli-skiing, med mindre buller, lägre utsläpp och begränsad påverkan på djur och natur. Skidåkare har samlats på samma ställe istället för att spridas ut över fjället, samtidigt som daglig lavinsäkring med skidpatrull innebär att ”ski cuts” kan utföras istället för att använda sprängämnen. Tidigare perioder när skidområdet varit stängt har heli-skiing ökat drastiskt.

Skidområdet har ökat tillgängligheten, varit centralt för lokalbefolkningen och haft stor betydelse för friluftslivet. Beslutet strider mot alla av STF:s fyra riktlinjer och prioriterar internationell, flygburen norrskensturism över den småskaliga, lokala och hållbara turismen. Ett av många exempel är namnändringarna av toppstugan: från ”bergstation” till ”Panorama Café” och slutligen till det nuvarande namnet ”Aurora Sky Station”. Att verksamheten läggs ned anges bero på bristande lönsamhet och intresse. Men skidområdet har varit mycket dåligt marknadsfört och alternativa driftlösningar har inte utretts tillräckligt. Platsen förtjänar en annan inställning, med långsiktighet som sträcker sig förbi trender och snabba besparingar och ett ansvarstagande som prioriterar säkerhet och en stark lokal närvaro.

Jag skriver denna motion efter jag försökt att få tydliga svar från STF:s rikskansli utan framgång. Jag föreslår att styrelsen prioriterar säkerhet, kulturarv och lokal, hållbar turism.

Motionären föreslår att riksstämman beslutar:

- att STF återupptar Nuolja Offpist alternativt utreder andra driftlösningar
- att STF delar sin långsiktiga plan för linbanan och vad som händer när arrendet upphör.

Julia Humbla, Abisko

15.7 Styrelsens svar på motionen

Motionen uttrycker ett starkt engagemang för Nuolja och dess betydelse för skidåkning, friluftsliv och Abisko som plats.

Beslutet att avveckla ansvar för lavinsäkring och skidpatrull på Nuolja har föregåtts av omfattande analyser av säkerhetsmässiga, organisatoriska och ekonomiska förutsättningar, liksom prövning av alternativa driftlösningar. Någon långsiktigt hållbar lösning som samtidigt uppfyller krav på säkerhet, arbetsmiljö och ekonomisk bärkraft har inte kunnat identifieras. Detta gäller särskilt i relation till verksamhetens mycket begränsade omfattning och nyttjande.

Fjället och skidåkningen på Nuolja är fortsatt tillgänglig. Det tidigare lavinsäkrade området var geografiskt begränsat och nyttjades i förhållandevis liten utsträckning sett till den totala skidåkningen på fjället. De delar som regelbundet lavinsäkrades utgjorde avancerad skidterräng och var därmed endast tillgängliga för en mycket liten och specialiserad grupp skidåkare. Verksamheten saknade bredd och bidrog inte till ökad tillgänglighet som kommer till nytta för en större målgrupp.

Samtidigt innebar verksamheten ett omfattande ansvar och en hög riskexponering för personal, i kombination med årliga kostnader om cirka 1,5–2,0 miljoner kronor. Dessa kostnader avsåg personal, utbildning, beredskap, utrustning, administration och försäkringar. Verksamheten genererade inga direkta intäkter kopplade till skidåkning, då området saknar pistverksamhet, dagskort och definierad skidprodukt. Kostnaden bars därmed fullt ut av föreningens gemensamma medel.

Organiserad löpande drift av skidverksamhet i opreparerad lavinterräng för allmän åkning innebär ett långtgående säkerhets-, arbetsmiljö- och ansvarsåtagande. För Nuolja har detta inneburit krav på bemanning, specialistkompetens och beredskap som inte stått i rimlig proportion till verksamhetens omfattning, nyttjandegrad eller ekonomiska bärkraft.

Området ligger dessutom i nationalpark och verksamheten har bedrivits med dispens enligt gällande regelverk. Även när sådan dispens finns behöver organiserad verksamhet som innebär återkommande röjning och påverkan på naturmiljö bedömas med särskild återhållsamhet och tydlig proportionalitet vid långsiktig planering.

Linbanan underhålls för att fortsatt kunna drivas i nuvarande omfattning fram till dess att arrendet upphör år 2037. I god tid innan arrendets slut kommer dialog att initieras med Naturvårdsverket och Länsstyrelsen för att få vägledning kring framtida möjligheter, med ambitionen att även framgent kunna bedriva verksamhet kopplad till linbanan, dock utan att åta sig säkerhetsansvar för skidåkning i lavinterräng.

Styrelsen föreslår att riksstämman beslutar:

att motionen ska avslås.

15.8 Söpfungbränning

På riksstämman 2020 beslutades att ”uppdra styrelsen att ta fram en plan till nästa ordinarie riksstämma för stegvis stoppar all söpfungbränning av sopor vid alla STF:s fjällstugor med målsättning att all söpfungbränning avvecklas inom rimlig tid”.

På många ställen har föreningen slutat söpfungbränna sopor, men inte på alla våra stugplatser. Samtidigt ser vi att giftbelastningen i fjällmiljö är delvis hög, se t.ex. rapportering om giftiga ämnen i fiskbeståndet som uppmärksammades i nyheterna i höstas. Eftersom vi inte kan utesluta att föreningens avfallsöpfungbränning i gamla brännugnar bidra till giftbelastningen borde vi lägga störst prioritet på att så snart som möjligt stoppa söpfungbränning av avfall vid alla STF:s fjällstugor. Dessutom är brännugnarna – av stugvärdar oftast kallad för ”raketen” - både slitna, tekniskt undermåliga och arbetsmiljömässigt bristfälliga. Att fortsätta med avfallsöpfungbränning innebär därmed onödiga risker för miljön och människor. Sist men inte minst irriteras särskilt utländska gäster ofta över den frikostiga avfallsöpfungbränningen och skulle reagera positivt på om STF avvecklade den.

Föreningen har jobbat framgångsrikt med ett koncept som baserar på att alla gäster tar med sig sitt avfall hem, precis som man gör på många andra ställen, t.ex. vid DNT:s hytter, i Alperna eller i de välkända nationalparkerna utomlands.

Motionären föreslår att riksstämman beslutar:

- att uppdra styrelsen att presentera planen som ska ha tagits fram till riksstämman 2022.
- att göra en ny bedömning på vad som anses vara en rimlig tid att stoppa all söpfungbränning av sopor vid alla STF:s fjällstugor.
- att uppdatera planen utifrån den nya bedömningen.
- att rapportera inför nästa ordinarie riksstämma hur arbetet har kommit fram.
- att ha avvecklat all söpfungbränning av sopor vid alla STF:s fjällstugor senast 2029.

Richard Scharff, Älvkarleby

15.8 Styrelsens svar på motionen

Tack för en viktig motion som följer upp det beslut som togs på riksstämman 2020. Sedan dess har det inom STF skett ett intensivt och framgångsrikt arbete för att minimera hanteringen av restavfall på STF fjällstugor.

Gästerna uppmanas sedan 2021 att bära med sig sitt restavfall ner från fjället vilket fungerade över förväntan redan från början och det har dessutom förbättrats över tid. Parallellt med detta har vi installerat komposter för matavfall på allt fler fjällstugor vilket tar bort den del av soporna som upplevs svårast för många vandrare att bära med sig – de kladdiga och illaluktande matresterna. Redan sedan tidigare fanns förpackningsåtervinning på STF:s fjällstugor och även den har utvecklats under den här tiden. Fortsatt så lagras återvinningen till vintersäsongen för att kunna transporteras ner med skoter och därmed minska behovet av helikoptertransporter. Just helikoptertransporter av avfall är något som vi in i det längsta vill undvika då det är dyrt samt ger utsläpp och buller. I och med att butikssortimentet optimerats allt mer på fjällstugorna så behöver livsmedel sällan flygas ut och därmed finns ofta inga tomma returtransporter med helikopter att slänga med en sopsäck i.

Målsättningen i detta arbete är att i linje med EU:s avfallstrappa minska uppkomsten av avfall och att restavfall från vandrare med behov av omhändertagande på plats inte längre ska finnas kvar. Lösningen kan inte vara att transportera ner restavfall med helikopter

Arbetet med utfasningen av sopförbränningen har inte alltid varit helt enkelt och följt plan. I den uppföljning av beslutet från riksstämman 2020 som gjordes till riksstämman 2022 hänvisade STF till den plan vi då tagit fram tillsammans med statliga forskningsinstitutet RISE samt Gällivare och Kiruna kommun. Detta samarbete resulterade i en gemensam ansökan till Avfall Sverige för finansiering av ett utvecklingsprojekt som skulle fasa ut behovet av sopförbränning. Den ansökan fick dock lite oväntat avslag och vi fick i stället hitta nya former för arbetet.

STF anlät då på egen hand RISE för stöd kring att implementera komposter vilket har gjorts från 2023 och framåt. Samtidigt fortsatte vi att utveckla butikssortimentet för att undvika onödigt emballage och andra avfallsskapande produkter. Vi tog även bort produkter såsom torkpapper i köken och ersatte med wettex-trasor vilket ytterligare minskade restavfallsmängderna. Parallellt med detta växlade vi upp kommunikationsarbetet gentemot vandrare i förberedande gästkommunikation inför resan och fysiskt på plats utmed leder och i fjällstugorna. Mantrat var och är ”Bär ner ditt eget skräp”.

Alla dessa insatser har gett otroligt fina resultat. De mängder restavfall som lämnas vid fjällstugorna i dag är mycket små jämfört med hur det var 2019.

Vi närmar oss att nå målet vid STF:s fjällstugor – dvs att inget restavfall ska uppstå där. Vi är nu redo att ta nästa steg vilket innebär att möjligheten för gäster att lämna

restavfall succesivt ska tas bort på fjällstugorna. Detta kommer att leda till att i princip inget restavfall samlas vid fjällstugorna med undantag för de ytterst små mängder hygien/sanitetsavfall som måste samlas in på dassen. Tack vare motionärens förslag sätter vi nu ett måldatum för när fraktionen restavfall som lämnas i fjällstugorna inte längre ska finnas och att förbränningen av restavfall ska vara helt utfasad vid STF:s fjällstugor – år 2029.

Av säkerhetsskäl kommer sopförbränningsugnarna dock inte tas bort från stugplatserna då de kan behövas vid särskilda händelser såsom smitta när torkpapper behöver återinföras. Detta lärde vi oss under pandemin och den beredskapen behöver vi fortsatt ha vid STF:s stugplatser.

Med anledningen av detta föreslår styrelsen riksstämman att avslå femte att-satsen, men vill i stället föreslå ett tilläggsyrkande som tar hänsyn till undantag.

Styrelsen föreslår att riksstämman beslutar:

- att motionens första att-sats ska anses besvarad.
- att motionens andra, tredje och fjärde att-satser ska bifallas.
- att motionens femte att-sats ska avslås.

Styrelsen föreslår även riksstämman att besluta om tilläggsyrkande:

- att ha avvecklat all förbränning av sopor vid alla STF:s fjällstugor senast 2029, förbränningsugnarna behålls dock för behov vid särskilda händelser.

15.9 Bevara serviceutbudet i Jämtlandsfjällen

I samband med senaste upplåtelseavtalet mellan Länsstyrelsen och Svenska Turistföreningen utfäste sig STF att göra avsevärda avsteg från rådande serviceutbud vid fjällanläggningarna och har utöver omfattande rivning på Blåhammarens fjällstation och stängning av Gåsens fjällstuga, även åtagit sig att helt stänga restaurangerna på Sylarna och Helags fjällstationer, vid tiden för nästa upplåtelseavtal 2028.

Denna dramatiska ändring av serviceutbudet i västra Jämtlandsfjällen kommer att leda till ännu sämre tillgänglighet för breda grupper av fjällturister än vad som redan blivit fallet; vandrare eller skidåkare som vill röra sig i öst-västlig led måste nu tälta för att nå från ena regionen till den andra. De som vill ta en tur till Blåhammaren måste bära och stå för egen skaffning. Den kulturinstitution som var Blåhammarens kök och matsal är för evigt borta.

Nedstängningen på Sylarna och Helags skulle i ännu högre grad göra fjället endast tillgängligt för en liten fjäll-elit. Detta i en tid där allt fler saknar friluftskunskaper och inte känner sig rustade att gå med tält och stora packningar. Tack vare det ökade serviceutbud vi haft i Jämtlandsfjällen har vi ändå kunna välkomna en ökade skara vandare och skidåkare som fått sina första fjällerfarenheter på Jämtlandstriangeln, för att sedan kunna möta andra utmaningar på fjället eller bara återkomma från år till år för en avkopplande och bekväm fjällupplevelse. Detta kommer inte att vara möjligt efter 2028.

En stängning av restaurangerna kommer utan tvekan att minska omsättningen och därmed lönsamheten, på de drabbade fjällstationerna. Vad det kommer innebära i form av minskade gästnattstal kan vi i dagsläget bara spekulera om men helt klart kommer denna förändring att innebära en ekonomisk belastning för STF.

Utöver aspekterna för STF och våra gäster kommer även allvarliga konsekvenser för våra partners och leverantörer. När alla restauranger försvinner, utom Storulvån, kommer dessa mångåriga partners att få avsevärt lägre omsättning från STF. Avbräcket från stängningen på Blåhammaren är illa nog men efter 2028 är det frågan om våra partners ens finner det lönt att leverera för den lilla volym som blir kvar, eller som minst till avsevärt högre kostnad. Detta gäller även de som hjälper oss med transport och service för våra fjällanläggningar. Vi behöver alla våra goda grannar på fjället.

Utan regelbundna transporter blir all fastighetsservice och annan teknisk service på anläggningar mycket dyrare, då allt måste ske med egna transporter och inte kan samköras. Den förväntade minskningen av transporter blir därmed heller inte så stor som förväntat.

De påstådda störningar för rennäringen som var underlaget för beslutet om nedläggning av restaurangerna behöver utredas objektivt. Länsstyrelsen har genom nedläggningen av Rennäringsenheten tappat mycket kompetens och även intresse för att aktivt engagera sig i dessa frågor. Därför bör STF ta initiativet till en sådan utredning, gärna med stöd av ETOUR/Mittuniversitetet eller liknande institution. Med ledning av en sådan

utredning kan en förnyad diskussion tas med Länsstyrelsen och samebyn i syfte att nå en kompromiss som ger en ekonomiskt hållbar lösning för STF och gör fjället fortsatt tillgängligt för alla grupper av turister, och inte en liten elit.

Motionären föreslår att riksstämman beslutar:

- att ta initiativ till att i samverkan med lämpliga partners, genomföra en objektiv undersökning av störningar på rennäringsområdet förorsakade av turism och transporter till fjällstationerna.
- att mot bakgrund av förväntad ekonomisk skada anmäla till Länsstyrelsen önskemål att omförhandla förutsättningarna kring verksamheten efter 2028.
- att med stöd av slutsatser enligt punkt 1 och 2 finna en väg att fortsätta med restaurangverksamheten på Sylarna och Helags fjällstationer.

Gösta Westin, Nacka

15.9 Styrelsens svar på motionen

Styrelsen vill börja med att tacka för motionen. Vid STF:s Riksstämman 2024 var det flera motionärer som yrkade på liknande beslut som i den här motionen. Efter omfattande diskussioner valde Riksstämman 2024 att avslå de motionerna samt alla de olika tilläggsyrkanden som kom fram under riksstämman, alla tilläggsyrkanden utom ett. Det tilläggsyrkande som vann stämmans gehör och som medlemsombuden sa ja till (förutom ett ombud som reserverade sig) var följande:

“Att ställa sig bakom och uttrycka stöd för STF:s arbete med markupplåtelsen i Jämtland. Beslutet är tufft men innebär en balanserad avvägning till gagn för STF:s långsiktiga verksamhet.”

För att möjliggöra för alla medlemsombud att på enkelt sätt tillgodogöra sig de argument som styrelsen framförde till stämman 2024 har vi i slutet av detta motionssvar klistrat in delar av de motionssvar styrelsen la fram till stämman då.

I denna motion ger motionären uttryck för att det enbart kommer att vara en liten fjällelit som kommer att ha tillgång till detta fjällområde efter att restaurangerna på Sylarna och Helags stängs. Styrelsen delar inte denna bild. Vi förstår att det är både bekvämt och lyxigt att sätta sig ner vid dukat bord i en restaurang, men en stängning av restaurangerna innebär inte per definition att vandrare och skidåkare behöver bära med sig allt själva. Det kommer att finnas ett brett butikssortiment på både Helags och Sylarna vilket gör att skillnaden mot tidigare är att man kommer att behöva tillaga maten själv. Både Sylarna och Helags kommer dessutom att ha el till skillnad från merparten av våra fjällstugor vilket möjliggör en ännu större bredd i sortimentet än vad vi har i våra fjällstugor. Hur sortimentet ska se ut är ännu inte klart, men förberedelserna för detta pågår.

Vidare lyfter motionären en rad argument som handlar om transporter och minskade möjligheter att samköra t ex mattransporter med transporter kopplade till fastighetsunderhåll etc. Det är korrekt att förutsättningarna kommer att förändras, men detta fanns med som en av många parametrar i processen kring det nya markarrendeavtalet och styrelsen är trygg med att detta kommer att lösas på bästa sätt av vår operativa verksamhet.

Att förändringarna av verksamheten i Jämtland/Härjedalsfjällen kommer att ha en påverkan på STF:s ekonomi har styrelsen varit öppen med från början. Detta diskuterades relativt ingående under Riksstämman 2024, framförallt i den skriftliga debatt som fördes på plattformen VoteIt. Om STF ska bidra till en minskad störning på renskötseln i området behöver vi göra förändringar som på något sätt handlar om att minska vår egen verksamhet. Och det får ekonomiska konsekvenser.

När det gäller motionärens önskan om en objektiv utredning kring störning så vill styrelsen peka på den rapport som Naturvårdsverket släppte hösten 2025. Rapporten heter ”Friluftslivet och dess möjliga påverkan på renar och renskötseln i fjällen” och

blev klar i oktober 2025. Det är en kunskapssammanställning baserad på tillgänglig forskning och sammanställningen är gjord av forskare vid SLU – Sveriges lantbruksuniversitet.

Studien handlar inte specifikt om STF:s verksamhet eller om Jämtlandsfjällen, men ger en vägledning om hur friluftsliv påverkar renar och renskötsel.

Utdrag ur rapporten:

”Studierna visade att mänsklig närvaro och infrastruktur – och därmed turism och friluftsliv – i de flesta fall påverkade renarna. Effekterna inkluderade ökad vaksamhet, flyktbeteende, förändrade rörelsemönster och betesbeteende, samt undvikande av viktiga betesområden. De observerade effekterna var beroende av typ av störning, djurets ålder och kön, säsong och väderlek, intensitet av mänsklig aktivitet, avstånd till människor samt landskapets utformning. I denna rapport diskuteras också att friluftslivets påverkan på renar inte går att bedöma utifrån en enskild störning, utan måste ses i ett större sammanhang där den samlade påverkan från all pågående markanvändning och mänsklig aktivitet, tas i beaktande.

De effekter av störning som presenteras i rapporten kan fungera som stöd vid planering och uppföljning av friluftslivets påverkan. För att minska konflikter och negativa konsekvenser i områden där renskötseln verkar behöver friluftslivet planeras med hänsyn till renens behov och i samråd med samebyarna. Exempelvis genom att anpassa leder, minska störningar under känsliga perioder och skydda viktiga betesområden. Klimatförändringar påverkar också landskapets förutsägbarhet och kan tillsammans med andra störningar förändra betesområdenas funktionalitet över tid. Områden som anses funktionella vid en tidpunkt är inte nödvändigtvis funktionella om några år. Därför är det viktigt att effekterna följs upp över tid. Det innebär också att det krävs tillräckligt stora och sammanhängande betesområden som ger renskötseln den flexibilitet som krävs för att anpassa sig till förändringar och variation i landskapet.”

<https://www.naturvardsverket.se/publikationer/7100/978-91-620-7197-4/>

Styrelsen förstår att ovan nämnda rapport inte är exakt det som motionären efterfrågar, men styrelsen bedömer att rapporten ger en god vägledning i vad en oberoende utredning skulle kunna peka på. Styrelsen ser också en utmaning i det faktum att motionären i att-satserna uttrycker att en objektiv utredning ska användas som stöd för att föra en dialog om att få fortsätta restaurangverksamheten på Sylarna och Helags. Med ett sådant resonemang utgår vi från att en utredning som ska vara oberoende ska komma fram till en viss sak och det går emot själva principen om ett oberoende. Att STF som organisation dessutom skulle inta en position där vi backar från de grunder som hela dialogprocessen vilat på och i det här läget väljer en annan väg riskerar att få allvarliga konsekvenser för den fortsatta verksamheten i detta fjällområde.

Styrelsen ser att det är av yttersta vikt för vår långsiktiga närvaro i detta fjällområde att vi håller fast vid den helhetslösning som är överenskommen. Det är viktigt för STF att skapa en långsiktig god relation med samebyarna och därför ser vi att vi måste stå fast

vid den överenskommelse som är gjord samtidigt som vi gemensamt med samebyarna diskuterar hur förändringarna ska utvärderas. För självklart måste det som gjorts utvärderas. Om vi redan nu skulle kräva avsteg från helhetslösningen är risken stor att vi får börja om från början i dialog och förhandling inför att markupplåtelsen ska förlängas med en ny femårsperiod. Ett sådant arbetssätt är inte hållbart för STF. Dels skulle det uppta mycket av organisationens tid, dels blir det alltför riskfyllt att göra investeringar i fastigheterna när tidsperspektivet bara är fem år i taget. Tidigare har vi haft upplåtelser som sträckt sig mellan 15 och 25 år, och som sedan förlängts automatiskt med fem år i taget. Detta är förändrat och numera ger Länsstyrelsen Jämtland endast markupplåtelse för fem år i taget, med möjlighet till förlängning. I dialogen som förts har STF och samebyarna varit överens om att förändringarna som görs syftar till att ge resultat över tid och att det handlar om att åstadkomma långsiktiga förändringar i området. Förändringar som vi gemensamt ska följa upp och utvärdera. En del av förändringarna genomförs dessutom inte förrän 2028.

Vi vill återigen påminna om att i processen som ledde fram till det nya arrendeavtalet så fanns det ett givande och ett tagande. Om STF nu öppnar upp för omförhandling med den avsikt som motionären föreslår riskerar vi att hamna i exakt samma läge som vi gjorde 2021. Lagen, det som länsstyrelsen har till uppgift är att upprätthålla, har inte förändrats och utgångspunkten är m a o densamma för Länsstyrelsen idag som den var 2021.

Styrelsen föreslår att riksstämman beslutar:

att motionen ska avslås.

Till Riksstämman 2024 inkom två olika motioner som handlade om förändringarna av STF:s verksamhet i Jämtlandsfjällen. En som handlade om den generella förändringen och en som mer specifikt rörde Gåsen. Nedan följer utdrag ur de motionssvar som STF:s styrelse skrev då:

När Länsstyrelsen Jämtlands län år 2021 meddelade att villkoren för STF:s markupplåtelser i Jämtlands- och Härjedalsfjällen måste förhandlas om var de tydliga med anledningen. För att få en fortsatt markupplåtelse måste STF genomföra förändringar som leder till minskad störning av renskötseln i området. Enligt rådande lagstiftning får upplåtelse endast ske så länge det inte innebär en avsevärd olägenhet för renskötseln.

År 2021 hade STF den nyligen stoppade nationalparksprocessen i området i färskt minne. Nationalparksprocessen avslutades 2019 efter att de olika parterna inte kunde komma överens. Bland annat sa representanter från samebyar att man ville se nedstängning av stora delar av STF:s verksamhet. Under samma period meddelade Länsstyrelsen Jämtlands dåvarande chefsjurist att såväl Blåhammaren som Sylarnas fjällstation skulle kunna komma att få stängas ner helt i enlighet med det beslut som då

fattats om Mansjöstugan som tillhört Anjans fjällstation. I det fallet hade även regeringen gått in och prövat ärendet och kommit fram till att stängningen av fjällstugan, med hänvisning till störning av renskötseln, var korrekt.

Utifrån detta beslutade STF:s styrelse år 2021 att tillsätta en arbetsgrupp som fick i uppdrag att utarbeta en plan för arbetet med att ansöka om en ny markupplåtelse. Samma år utsåg styrelsen även en förhandlingsgrupp vars uppgift var att föra dialog med Länsstyrelsen och berörda samebyar med målet att hitta en långsiktig lösning. Vi befann oss då i ett läge där enskilda beslut om transporter och aktiviteter alltför ofta blev föremål för utdragna samråd, svåra dialoger och överklaganden. Ett exempel på detta var när bandvagnstrafiken till Sylarna stoppades på mycket kort varsel. Men det handlade även om enskilda skoter- och helikoptertransporter. Denna situation upplevdes som alltmer ohållbar då den försvårade vardagen på fjället och hade en negativ påverkan på såväl verksamhet som medarbetare i området.

Styrelsen har löpande fattat beslut om gruppens förhandlingsmandat och i samband med detta diskuterat en rad olika scenarier och konsekvenserna av dessa. Under hela processen har följande punkter varit centrala för STF:

- Att värna allemansrätten och säkra det rörliga friluftslivets fortsatta tillgång till området.*
- Att utgå från STF:s visionära målbild, beslutad av riksstämman.*
- Långsiktighet - vi behöver kunna planera vår verksamhet utifrån ett långsiktigt perspektiv.*
- Egen rådgivning - det är bättre att vi själva arbetar fram ett förslag till nya villkor än att riskera att länsstyrelsen, eller slutligen regeringen, fattar detaljerade beslut som riskerar att bli ekonomiskt ohållbara för STF att genomföra.*
- En fungerande vardag på fjället med en bättre relation till samebyarna.*

Efter många diskussioner och överväganden stod det klart att den minst dåliga helhetslösningen var att ta bort stugplatsen Gåsen. Genom att ta bort servicen på denna plats kan ett stort område runt det viktiga kalvningsområdet Bunnerfjällen fredas för renarna. När stugplatsen försvinner så tas också målpunkten bort och detta förväntas på sikt minska besöksstrycket i området. Lederna i området och fjällsäkerheten är det dock Länsstyrelsen som ansvarar för.

Under tidiga delen av vintersäsongen finns inga renar i detta område och möjligheten att endast ha verksamhet vid Gåsen vintertid har diskuterats. För att skapa ett så störningsfritt område som möjligt krävs dock en beteendeförändring där fler fjällbesökare väljer andra områden än just Gåsen och den effekten riskerar att utebli om stugan är öppen ibland. Tidpunkten för när vajorna (renhonorna) kommer till området varierar också från år till år och påverkas bland annat av väder och betesförhållanden.

En viktig aspekt för STF har varit att hitta lösningar som i så liten utsträckning som möjligt drabbar föreningens ekonomi negativt. Det är också utifrån det helhetsperspektivet som stängningen av Gåsen ska ses. Att helt stänga någon eller

några av fjällstationerna i den så kallade Jämtlandstriangeln, med fler gästnätter än Gåsen, hade lett till mycket större negativa konsekvenser för STF:s ekonomi och sannolikt också för det rörliga friluftslivet.

Både arbetsgruppen och förhandlingsgruppen har haft flera samtal med länsstyrelsen. Under dessa samtal framkom en potentiell stor risk som vi har varit tvungna att väga in. STF må vara en stor aktör och vi har en unik förmån i och med att vi får bedriva boenden ut på fjället. Men antalet personer som vistas på fjället är betydligt fler än de som är gäster hos STF. Precis som motionären påpekar finns det många människor som tältar och det finns också personer som enbart är ute på tur över dagen – till fots, på skidor eller på cykel.

Från STF:s sida har vi sett vår verksamhet i området som en bas för det rörliga friluftslivet, en slags bottenplatta. I samtal med länsstyrelsen framkom ett annat möjligt synsätt. Helt enkelt att STF:s verksamhet är den övre delen - toppen - i en bildlig pyramid. En topp som skulle kunna skäras bort till förmån för att skydda möjligheterna för det breda allemansrättsliga friluftslivet. I ett sådant scenario skulle man kanske kunna tänka sig att STF får ha kvar mindre enheter med enkel service ute på fjället, men i betydligt mindre omfattning än idag. Vi vill vara tydliga med att länsstyrelsen inte sagt att de kommer att agera enligt ovan resonemang, men att de precis som vi tittat på olika scenarier för att hantera en komplex situation där hänsyn ska tas till många olika intressen.

STF har under ett antal år arbetat med olika insatser för att minska störningarna för renskötseln i västra Jämtlandsfjällen. Arbetet har pågått successivt och går åtminstone tillbaka till tiden runt 2015. Öppettiderna på vårvintern - den kanske absolut känsligaste perioden under renskötselåret - har förkortats, uthyrning av fjällstugor under kalvningstid stoppats och marknadsföringen av Jämtlandstriangeln har minskats. Men trots detta meddelade Länsstyrelsen Jämtlands län under 2021 att de bedömer att STF:s verksamhet innebär en avsevärd olägenhet för renskötseln och att de därmed inte kan bevilja fortsatt markupplåtelse om inte en rad förändringar sker.

I Jämtland finns det ca 200 mil statlig led, nästan lika mycket som i hela Norrbotten som till ytan är nästan dubbelt så stort som Jämtland. Inom renbetesområdet för en enda sameby, Handölsdalens sameby, har STF haft inte mindre än fyra av sina totalt åtta fjällstationer, d v s anläggningar med restaurang och hotellverksamhet. Det är hälften av de fjällstationer som STF driver i egen regi. Just här menar Länsstyrelsen att det finns fog för att prata om den avsevärda olägenhet som lagstiftningen så tydligt säger inte får förekomma på statligt renbetesfjäll. Utifrån detta perspektiv är situationen i västra Jämtlandsfjällen unik för den svenska fjällkedjan och styrelsen anser inte att STF kan blunda för den inverkan vår verksamhet har och har haft på renskötseln i just detta område. Inte om vi ska följa den inriktning som stämman antagit de senaste åren.

Störningen av renar är ibland mer omfattande än vad vi kan uppleva när vi möter djuren. Många gånger reagerar renarna på dig långt innan du ser dem och då kan

störningen redan ha ägt rum. En ren som stött på människor på en plats kan börja undvika den platsen för lång tid framöver och har därmed minskad tillgång till bete. Dessutom sker så kallade kumulativa effekter när renarna blir störda från olika håll av olika skäl, till exempel vägar, vindkraftverk, motorfordon och skidåkare. Det är därför viktigt att minska varje risk för störning.

Riksstämman 2018 fattade beslut om ett ställningstagande angående STF:s relation till rennäringen. Beslutet lyder enligt följande: "att svenska staten framöver ska ta långtgående hänsyn till vad som behövs för bevarandet av samernas näringar och kultur och STF kommer att fortsätta sitt arbete med såväl kunskapspridning som att verka för en bra balans mellan turistnäringen och friluftslivets intressen i relation till rennäringen."

2022 antog riksstämman en visionär målbild för STF där ett av tre övergripande mål säger att STF ska vara drivande i den hållbara omställningen av såväl turism som friluftsliv. De andra två övergripande målen handlar om att vi ska göra skillnad för fler och att vi ska tillgängliggöra hela Sverige, året om.

STF:s fjällverksamhet kan inte förändras hastigt från år till år utan måste ha lång framförhållning för att förvalta föreningens resurser och medlemmarnas intressen. Likaså är en mandatperiod i riksdagen för kort för att förlita sig på att den politiska majoriteten för tillfället vill främja STF:s intressen när lagstiftningen är så tydlig som den är kring att markupplåtelse inte får orsaka avsevärd olägenhet för renskötseln. Vi måste hitta lösningar för verksamheten inom det utrymme som lagen ger oss och etablera långsiktigt goda relationer med myndigheter och samebyar för att skapa goda förutsättningar att driva vår verksamhet, inte bara för oss som är här nu utan även för kommande generationer.

Genom den nya markupplåtelsen har vi upprättat en dialog med samebyarna i västra Jämtlandsfjällen, en dialog som har goda förutsättningar att fortsätta. Det skapar i sin tur goda förutsättningar för en långsiktighet för STF:s verksamhet med det rörliga friluftslivets bästa i fokus. Vi ska vara goda grannar på fjället och värna den plats som alla besökare kommer till för att få njuta av. Det nya arrendeavtalet minskar inte den allemansrättsliga tillgången till området men begränsar serviceutbudet på ett sätt som ska bidra till minskad störning för renskötseln. Föreningen vill och behöver skapa långsiktigt goda relationer till samebyarna så att verksamheten i området kan utvecklas utan plötsliga stopp eller stora förändringar

STF:s styrelse står fast vid att dessa förändringar är nödvändiga för att få till stånd en långsiktigt hållbar utveckling i detta område. Långsiktigt hållbar för STF, för renskötseln, för naturen och för allmänhetens tillgång till ett fantastiskt fjällområde. Det kommer att gå utmärkt att fjällvandera och åka skidor i det här området även i framtiden. Inte på det sätt som många av oss kanske vant oss vid, men på ett sätt där vi som organisation visar större hänsyn och respekt för det område vi vistas i.

15.10 Upphävande av beslut om stängning av restaurangverksamhet vid Helags (& Sylarnas) fjällstation/er

Ljungdalen är en av Härjedalens äldsta byar med en besökshistoria som sträcker sig tillbaka till sent 1800-tal. STF har genom sina tidiga etableringar vid Helags, Sylarna och Gåsen lagt grunden för en unik fjällturism som under lång tid verkat i god samja med samerna och rennäringen.

Idag ser vi dock en oroande utveckling där omfattande nedskärningar av service och avveckling av stugor hotar den lokala turistnäringen. Helags är Ljungdalsfjällens enskilt viktigaste besöksmål. En nedläggning av restaurangen/erna riskerar att leda till ett minskat besöksantal, vilket i förlängningen drabbar den lokala ekonomin – från livsmedelsbutiker och boendeanläggningar till hantverkare och transportörer.

Fjällvärlden ska vara tillgänglig för alla. Den rådande trenden att montera ner service vid fjällstugor/stationer exkluderar barnfamiljer, ungdomar och seniorer som inte har den fysiska förmågan att bära tung packning över långa sträckor. Att ta bort restaurangen/erna är att göra fjällen till en arena för enbart de mest vältränade.

Vi anser att störningen på rennäringen har överdrivits och bör nyanseras:

- **Säsonganpassning:** Nuvarande reglering där stationerna öppnar efter kalvningstiden minimerar störningar.
- **Vintertid:** Under vintern befinner sig renen i skogslandet för bete, varför restaurangverksamheten då inte utgör något hinder.
- **Miljöhänsyn:** Miljöpåverkan kan minimeras genom att använda skotertransporter vintertid, minimera helikoptertransporter sommartid och anpassa matutbudet därefter.

Det råder idag stor osäkerhet kring underlaget för beslutet. Många besökare känner sig ovälkomna på grund av den desinformation som florerat och det saknas en oberoende analys av hur turismen faktiskt påverkar rennäringen, särskilt då renar i allt högre grad söker sig nära bebyggelse utan tecken på störningskänslighet. Det är även värt att notera att flera av de lokala samerna ser stora fördelar med att servicen till fjälls finns kvar.

Motionärerna föreslår att riksstämman beslutar:

att beslutet om att stänga restaurangverksamheten vid Helags (och Sylarna) upphävs och att servicenivån bevaras för att säkra fjällens tillgänglighet och den lokala näringens överlevnad.

att STF skyndsamt tar initiativ till en oberoende konsekvensanalys gällande restaurangverksamhetens faktiska påverkan på rennäringen.

Anne-Marie Lidberg-Andersson, Ljungdalen
Carina Jonsson, Östersund

15.10 Styrelsens svar på motionen

Styrelsen vill börja med att tacka för motionen och möjligheten att få belysa några av de frågeställningar som vi förstår kvarstår när det gäller förändringarna i vår verksamhet i Jämtland/Härjedalen. För att inte upprepa alltför mycket bakgrundsbeskrivning hänvisar vi förutom till nedanstående även till styrelsens svar på motion nr 15.9 - "Bevara serviceutbudet i Jämtland".

Vi delar motionärernas bild av att det florerat en mängd felaktig information. Det första året (2024) efter att det nya markupplåtelseavtalet trädde i kraft märkte vi av ganska stora förändringar i antalet gäster, d v s en större minskning än den vi kalkylerat med. I media framstod det ofta som att vi stängt ner all verksamhet i Jämtlandsfjällen och trots ihärdiga kommunikationsinsatser från STF:s sida var det många som trodde att fjällstationerna var helt stängda. Under 2025 var det fler som "hittade tillbaka" och vi upplever nu att läget stabiliserats och att missförstånden om tillgänglighet är betydligt färre.

Motionärerna önskar att en konsekvensanalys gällande restaurangverksamhetens faktiska påverkan på rennärningen ska göras. Vi förstår också att det svar som vi ger här nedan kan uppfattas som omständigt, men det är för att frågan inte är så enkel att det enbart går att diskutera störning kring en specifik restaurang. De förändringar som STF gör vid Helags fjällstation är en del av en helhetslösning som bland annat handlar om flöden av vandrare/skidåkare mellan olika områden och dessa områdens betydelse för betesro, kalvning och de olika samebyarnas renskötselarbete.

Det nya markarrendeavtalet som STF sökte hösten 2023 byggde på en överenskommelse med de berörda samebyarna. Den överenskommelsen byggde i sin tur på en dialog som fördes under lång tid och som innebar ett givande och tagande från båda sidor. Utifrån renskötselns perspektiv behövde vi hitta åtgärder som bidrog till att minska den nuvarande störningen på renskötseln utan att för den skull flytta störningen till en annan del inom samma geografiska område. Och för STF fanns det flera viktiga perspektiv, bl a:

- Att värna allemansrätten och säkra det rörliga friluftslivets fortsatta tillgång till området.
- Att utgå från STF:s visionära målbild, beslutad av riksstämman.
- Långsiktighet - vi behöver kunna planera vår verksamhet utifrån ett långsiktigt perspektiv.
- Egen rådighet - det är bättre att vi själva arbetar fram ett förslag till nya villkor än att riskera att länsstyrelsen, eller slutligen regeringen, fattar detaljerade beslut som riskerar att bli ekonomiskt ohållbara för STF att genomföra.
- En fungerande vardag på fjället med en bättre relation till samebyarna.

I den dialog STF haft med samebyarna (och med länsstyrelsen) framkom det tydligt att behovet var att hitta en långsiktig helhetslösning. Vi har diskuterat en rad olika potentiella åtgärder och värderat dem utifrån en rad olika perspektiv. Utifrån detta har vi förhandlat och till slut kommit överens om en helhet. I denna helhetslösning har det

gjorts kompromisser från båda sidor. Att i efterhand, när dialogen är genomförd och en överenskommelse är gjord, plocka ut bitar av helhetslösningen gör att pusslet inte längre är komplett. Skulle STF i efterhand säga att nu vill vi ha tillbaka möjligheten att ha en restaurang på Helags då faller helhetslösningen. Det är kombinationen av de olika åtgärderna som utgör helheten och de kan därför inte värderas var och en för sig. Att göra en konsekvensanalys på restaurangverksamheten på Helgas faktiska påverkan skulle med andra ord inte vara tillräckligt.

När det gäller frågan om friluftslivets påverkan på renskötsel vill vi lyfta det faktum att Naturvårdsverket släppte en rapport hösten 2025 som handlar om friluftslivet och dess möjliga påverkan på renar och renskötseln i fjällen. Rapporten är oberoende och arbetet har utförts av forskare på SLU. Mer om resultatet från denna rapport finns att läsa i styrelsens svar på motion 15.9.

Motionärerna lyfter också möjligheten att ha restaurangen öppen vintertid då renarna befinner sig på annan plats. Det är ett alternativ som vi värderat under processens gång, men som vi kommit fram till är operativt svårhanterat. Anledningarna till detta är flera och här följer några av de saker som beaktats:

- Risk för otydlighet för gäster. Att ha en restaurang på vintern, men inte andra delar av året riskerar att skapa en otydlighet för gäster som i sin tur skapar missnöje när förväntningar inte stämmer överens med verkligheten. Det kan låta som en enkel sak att lösa med kommunikation, men vår erfarenhet från att driva fjällanläggningar vars serviceutbud varierar från plats till plats säger att det är allt annat än enkelt.
- Myndighetstillstånd. Att använda en och samma lokal som ibland är restaurang och som ibland är plats för självhushåll skapar många praktiska utmaningar när det gäller myndighetstillstånd.
- Investeringsbehov. Restaurangköket på Helags fjällstation är i stort behov av renovering, bl a behöver ventilationen bytas ut vilket gör att en renovering skulle bli oerhört omfattande. Om restaurangverksamheten skulle fortsätta behöver en omfattande investering göras för att klara framtida myndighetskrav. Eftersom beslutet är fattat att restaurangen ska stänga har vår fastighetsavdelning inte gjort någon sk projektering varför vi inte har en summa för vad denna renovering skulle kosta. Uppskattningen är dock att det handlar om många miljoner. Arbetet med att ställa om restaurang- och matsalsdelen på Helags till självhushåll kommer också innebära en investering, men bedöms inte bli alls lika omfattande.
- Enklare och effektivare drift. Utifrån ekonomi, produktivitet, bemanning etc riskerar en verksamhet som avsevärt växlar karaktär mellan olika perioder på året att bli ganska dyr och komplex att driva.

Vid STF:s Riksstämman 2024 var det flera motionärer som yrkade på liknande beslut som i den här motionen. Efter omfattande diskussioner valde Riksstämman 2024 att avslå de motionerna samt alla de olika tilläggsyrkanden som kom fram under riksstämman, alla tilläggsyrkanden utom ett. Det tilläggsyrkande som vann stämmans

gehör och som medlemsombuden sa ja till (förutom ett ombud som reserverade sig) var följande:

“Att ställa sig bakom och uttrycka stöd för STF:s arbete med markupplåtelsen i Jämtland. Beslutet är tufft men innebär en balanserad avvägning till gagn för STF:s långsiktiga verksamhet.”

Vi vill vara en god granne på fjället och i närområdet på de platser där vi verkar, och det gäller relationen med alla våra grannar. Samtidigt kan vi inte ta på oss ett ansvar för regional besöksnäringens utveckling. Det finns andra aktörer som ansvarar för. Under processens gång har vi därför uppmanat Länsstyrelsen till dialog med exempelvis näringsidkare i Ljungdalen för att hantera den oro som vi vet har funnits där.

Att det finns andra aktörer som känner oro är något vi beklagar. Samtidigt hoppas vi på en förståelse för den situation STF som organisation befunnit sig i och den stora osäkerhet som vi levt med under lång tid, d v s ända sedan vår markupplåtelse sades upp. Eftersom vi själva levt med en stor oro så har vi full förståelse för att även andra känner likadant. Men vi har också en stark tilltro till lokala krafter när det gäller att skapa nya möjligheter. När vi stänger restaurangen på Helags (2028) kanske det öppnar upp nya möjligheter i Ljungdalen att erbjuda vandrare och skidåkare en härlig restaurangupplevelse i byn efter att man kommit ner från fjället. Vilket i sin tur kanske genererar en extra övernattnings i Ljungdalen.

Styrelsen föreslår att riksstämman beslutar:

att motionen ska avslås.

15.11 Gåsens raststuga

Jag tycker att beslutet att stänga Gåsens raststuga var det sämsta beslut stf har gjort!
Jag förstår inte beslutet att stänga restaurangen på Helags fjällstation!

Det försvårar för vanliga människor att bege sig ut på fler-dagars-turer.
Det försämrar servicen i närområdet.
Det utsätter fjällfarare för stora risker.
Det minskar tillgängligheten till fjällen.

Fjällturismen har minskat drastiskt i området.
Företagare har förlorat inkomst. Bor man i fjällmiljö så är gränsen hårfin att överleva för turistföretagare.
Har ni varit ”lyhörda” för företagarna i området?
Har ni tagit reda på konsekvenserna vad en stängning och neddragningar innebär för företagarna?

Just nu känns det som ni bygger stora ”bommar” som stänger av fjällen, för ex barnfamiljer, ovana fjällvandrare osv.

Motionären föreslår att riksstämman beslutar:

- att öppna Gåsen fjällstuga, där allmänheten kan övernatta.
- att stäng inte restaurangen på Helags fjällstation.

Siv Johnson, Ljungdalen

15.11 Styrelsens svar på motionen

Styrelsen vill börja med att tacka för motionen och inledningsvis uttrycka att vi har full förståelse för att beslutet om att förändra verksamheten i Jämtlandsfjällen har väckt många känslor - både negativa och positiva.

För att undvika alltför många upprepningar hänvisar vi förutom till nedanstående även till styrelsens svar på motion nr 15.9 - "Bevara serviceutbudet i Jämtlandsfjällen" och 15.10 "Upphävande av beslut om stängning av restaurangverksamhet vid Helags (& Sylarnas) fjällstation/er".

Styrelsen har i olika sammanhang, inte minst under Riksstämman 2024, försökt att redogöra för den process som ledde fram till den markupplåtelseansökan som lämnades in till Länsstyrelsen Jämtland hösten 2023. Utifrån rådande lagstiftning äger vi bara rätt att få arrendera mark om vår verksamhet inte leder till avsevärd störning. Det var därför vårt nuvarande avtal sades upp för omförhandling av Länsstyrelsen. Om vi inte hade nått en överenskommelse fanns risken att frågan om fortsatt markupplåtelse för STF:s verksamhet hade avgjorts av regeringen och då vet vi inte vad det hade resulterat i.

STF:s styrelse gjorde en rad överväganden tidigt under denna process (i svaret på motion 15.9 finns mer bakgrundinfo om detta) och valet föll på att välja dialog snarare än konflikt/konfrontation. Vi valde att föra samtal för att förstå hur STF:s verksamhet påverkar renskötseln i området och vilka möjligheter som fanns för STF att fortsätta tillgängliggöra detta fantastiska fjällområde utan att riskera en avsevärd störning för renskötseln. För att en dialog ska fungera krävs en lyhördhet och en vilja att förändra. Det krävs att båda parter lyssnar på varandra och för att dialog dessutom ska vara ett verktyg för förändring måste också dialogen utmynna i praktiska åtgärder. I den dialog STF haft med samebyarna (och med länsstyrelsen) framkom det tydligt att behovet var att hitta en långsiktig helhetslösning. I helhetslösningen har det varit ett givande och ett tagande där en rad olika överväganden har gjorts. Att i efterhand, när dialogen är genomförd och en överenskommelse är gjord, plocka ut bitar av helhetslösningen gör att pusslet inte längre är komplett. Skulle STF i efterhand säga att nu vill vi ha tillbaka möjligheten att ha en restaurang på Helags samt bygga upp Gåsenstugan igen, då faller helhetslösningen. Det är kombinationen av de olika åtgärderna som utgör helheten.

Utifrån det beslut som Riksstämman 2024 fattade (*"Att ställa sig bakom och uttrycka stöd för STF:s arbete med markupplåtelsen i Jämtland. Beslutet är tufft men innebär en balanserad avvägning till gagn för STF:s långsiktiga verksamhet."*) har STF arbetat vidare utifrån det markupplåtelseavtal som finns.

Gåsens stugplats är stängd. Stugvårdsstugan är överlåtten till Handölsdalens sameby vilket var en del i överenskommelsen. Den ena stugan, "Abrahamssonstugan", som stod vid Gåsens stugplats är nedmonterad och bortfraktad från fjället. Här undersöker vi möjligheter att placera den någon annanstans. Det sista kvarvarande huset rivs enligt plan vintern 2026, vilket krävs för att uppfylla villkoren i vårt avtal med Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har byggt ett nytt vindskydd (nödrum) i nära anslutning till stugplatsen som en del av fjällsäkerheten runt det statliga ledssystemet.

På Blåhammaren har huvudbyggnaden fått en nödvändig och efterlängtd takrenovering. Nya gästök har byggts och i butiken arbetar vi med att kalibrera sortimentet. På Sylarna och Helags fortgår verksamheten som tidigare förutom att planeringen för att restaurangerna ska stänga efter sommarsäsongen 2028 är i full gång.

Styrelsen delar inte motionärens uppfattning att de förändringar som sker i STF:s verksamhet i Jämtlands/Härjedalsfjällen stänger ute vissa grupper. I och med att restaurangerna kommer att ersättas med butiker med brett sortiment finns det fortfarande mycket goda möjligheter för barnfamiljer och ovana vandrare att vistas i dessa fjäll utan att bära med sig mängder av utrustning och mat. Den enda skillnaden mot tidigare är att när man kommer fram till fjällstationen så får man laga sin mat på egen hand.

STF:s avsikt har aldrig varit att rycka undan mattan för andra aktörer inom besöksnäringen. Självklart förstår vi att de förändringar vi gör har en påverkan på andra, men det finns också en förhoppning att det kanske kan leda till nya möjligheter för andra, på platser där risken för störning av ren inte är så stor. Om vi inte hade nått en överenskommelse med samebyarna så vet vi inte vilka delar av vår verksamhet på fjället som hade blivit kvar.

Styrelsen föreslår att riksstämman beslutar:

att motionen ska avslås.

15.12 Hög tid att växla upp STF:s ideella verksamhet

Svenska Turistföreningen har en vision om att göra skillnad för fler, oftare, samt vara en drivande kraft i den hållbara omställningen av turism och friluftsliv. En av föreningens fyra huvudstrategier (benämns: "ideella insatser") slår fast att STF ska ta tillvara människors engagemang och möjliggöra samt uppmuntra ideella insatser.

Trots detta bedömer jag att föreningen i praktiken saknar en samlad och långsiktig strategi för hur den ideella verksamheten ska utvecklas och växa. Idag är mycket av föreningens fokus och resurser koncentrerat till boenden och den kommersiella delen av verksamheten. Samtidigt är medlemmarnas engagemang stort, och potentialen för lokal och ideell verksamhet över hela landet är betydande.

STF borde vara en folkrörelse med hög lokal närvaro, fler lokalavdelningar, större bredd i sin ideella verksamhet och fler aktiva medlemmar från olika delar av befolkningen. För att detta ska vara möjligt krävs både en tydlig ambitionsnivå, stärkt kunskap om ideellt engagemang och en genomtänkt finansiering av den ideella verksamhetens utveckling. STF borde vara pionjärer inom att utifrån en ideell logik få människor att upptäcka Sverige, inte bara utifrån en kommersiell logik.

Därför föreslår jag att STF tar fram en övergripande och verksamhetsstyrande strategi för att växla upp den ideella verksamheten – både i omfattning, mångfald och kraft – samt en finansieringsstrategi som säkerställer hållbar och långsiktig utveckling.

För att STF ska kunna utveckla sin ideella verksamhet krävs också en styrelse med stark föreningskompetens. I dagsläget uppfattar jag att styrelsens samlade förmåga att leda, utveckla och förstå folkrörelsearbete och ideellt engagemang är begränsad. Valberedningen behöver därför i sitt uppdrag ha ett tydligt ansvar att säkerställa att styrelsen har robust förenings- och folkrörelsekompetens – inte enbart kompetens kopplad till den kommersiella verksamheten.

Högre ambitionsnivåer, realistiska planer för att nå dit och en styrelse som stöttar vägen framåt.

Motionären föreslår att riksstämman beslutar:

- att STF tar fram en strategi för att långsiktigt utveckla och växla upp föreningens ideella verksamhet, i linje med föreningens visionära målbild
- att den nya strategin ska omfatta mål och åtgärder för fler och starkare lokalavdelningar, ökad bredd i den ideella verksamheten och ökat engagemang hos fler grupper i samhället.
- att STF tar fram en finansieringsstrategi som säkerställer att satsningar på ideell verksamhet kan genomföras långsiktigt, inklusive medel för att stödja lokalavdelningar och ideella initiativ.

att uppdra till valberedningen att stärka kunskapen om hur man bygger starka ideella organisationer och verksamheter i kommande förslag till styrelse.

Erik Wagner Sobelius, Stockholm

15.12 Styrelsens svar på motionen

Styrelsen vill inleda med att tacka för en motion som så tydligt vill bidra till att öka STF:s ideella kraft, utförande och räckvidd. Vi instämmer i önskan att STF ska ha engagerade medlemmar och en bred ideell verksamhet med lokal närvaro.

STF har en visionär målbild som pekar ut en tydlig riktning för hela organisationen och som beslutades vid riksstämman 2022. Målbilden är satt till 2030. Målbilden anger, som motionären också för fram, att STF ska göra skillnad för fler oftare, tillgängliggöra hela landet samt vara en drivande kraft i den hållbara omställningen av turism och friluftsliv. Bland strategierna för att kunna nå målbilden lyfts fram bl a ideella insatser, lokal närvaro och samverkan. Arbetet med att ta fram målbilden, liksom arbetet med att genomföra verksamhet och följa upp och utvärdera arbetet i relation till målbilden, har involverat stora delar av organisationen. Här ingår bl a medlemsombuden, lokalavdelningarna, boenden, styrelsen och kansliet.

Målbilden är tydlig, och vi behöver nu lägga resurser på att fortsätta etablera verksamhet utifrån målbildens ramar, snarare än att ta fram en strategi för insatserna. Fokus för STF har under de senaste åren legat på en hållbar ekonomisk utveckling och den ekonomiska styrningen har varit en nödvändig prioritering i hela STF:s verksamhet. Vi har trots detta tagit fram flera olika former av nytt ideellt engagemang de senaste åren – allt från nybörjarturer med syfte att välkomna fler ovana ut i naturen, till insatser med ideell ledskötsel för att öka kvaliteten på våra vandringsleder. Vi har även gjort riktade satsningar för specifika målgrupper som naturovana seniorer och personer med psykisk ohälsa. Vi vet även att våra ideella stug- och dagnadsuppdrag är kraftigt översökta, och vi följer löpande den forskning som sker inom området ideellt engagemang och samverkar med andra organisationer för att dra lärdomar. Sammanslaget har vi en god strategisk bild av vad som kan göras för att öka det ideella engagemanget och vilka utmaningar som finns, och det är utifrån denna bild vi både tar fram nya engagemangsformer och söker bidrag.

När det kommer till behov av en finansieringsstrategi ser vi att vi även här kommit en bra bit på vägen för att kunna underlätta medlemmars engagemang och etableringen av nya engagemangsformer inom STF. Vår externfinansiering har senare år ökat kraftigt efter ett riktat fokus på just detta. Här spelar extern finansiering i form av bidrag från bl a myndigheter en stor roll. 2021 beviljades STF totalt 2,5 miljoner i extern finansiering. 2025 nådde vi 17,5 miljoner i beviljade bidrag till organisationen och för dedikerad verksamhet. Medel har kommit från bl a Svenskt Friluftsliv, MUCF och Naturvårdsverket. Dessa medel har möjliggjort en utökning av stödet till våra ideella verksamheter och lokalavdelningar, samt antalet anställda som utvecklar och leder ideell verksamhet. Vi har även sökt medel som inte beviljats, bl a från Postkodstiftelsen. Vi lämnar löpande in ansökningar med syfte att utveckla organisationens verksamhet, att fånga in medlemmars vilja till engagemang och möta samhällsutmaningar.

Styrelsen yrkar på avslag på motionens tre första satsningar kring att ta fram en strategi för den ideella verksamheten och en finansieringsstrategi. Som beskrivits ovan ser vi

inget behov av ytterligare en strategi. Det finns en god strategisk bild och en riktning för hur den ideella verksamheten ska utvecklas och växa samt finansieras. Arbetet med, men inte begränsat till, ovan nämnda exempel på engagemangsformer som är tydligt efterfrågade hos såväl utförare som målgrupp och som så tydligt linjerar med den visionära målbilden behöver dock fortsätta utvecklas. Mot bakgrund av detta föreslår styrelsen ett tilläggsyrkande om att det vore önskvärt att bredare inom STF diskutera vilka engagemangsformer som idag är attraktiva, hur dessa kan utvecklas, och påbörja en förankringsdiskussion om vilken form av engagemang vi vill se mer av inom STF. Fram till nästa stämma vore det värdefullt om representanter från STF:s olika ideella delar (bl.a. förtroendevalda inom lokalavdelningar, medlemsombud, samt övriga ideella) gemensamt diskuterade lärdomar och behov för att utveckla STF:s ideella verksamheter.

I motionens sista att-sats riktas kritik mot valberedningen, med hänvisning till att styrelsens samlade kompetens vad gäller att bygga och leda ideellt engagemang och folkrörelsearbete skulle vara begränsad. Styrelsen instämmer inte i detta. Styrelsen har vidare i dialog med valberedningen tagit del av deras bedömning av saken.

Enligt valberedningen är det av stor vikt att styrelsen har en bred och sammantagen kompetens, där både erfarenhet av ideellt engagemang och folkrörelse ingår som en del av den kompetens som efterfrågas. Vid urvalet av kandidater till styrelsen har valberedningen särskilt beaktat kandidaternas föreningsvana och engagemang för folkrörelsearbete, vilket ses som en viktig del av styrelsens samlade kompetens. Valberedningen understryker att de är trygga med styrelsens samlade förmåga att utveckla STF:s verksamhet i enlighet med föreningens vision och värderingar, både kommersiellt och ideellt.

Styrelsen föreslår att riksstämman beslutar:

att motionen ska avslås.

Styrelsen föreslår även riksstämman att besluta:

att styrelsen ger i uppdrag åt GS/VD att fram till nästa stämma göra en konkretisering av de strategier och lärdomar som redan finns i syfte att långsiktigt utveckla STF:s ideella verksamhet i linje med föreningens visionära målbild.

15.13 Ett effektivt upplägg för framtida riksstämmor

Riksstämman 2020 var STF:s första riksstämma som genomfördes digitalt i mötesprogramvaran *VoteIT* som vårdas och utvecklas av en ideell förening där STF är medlem.

Sedan 2022 har vi fortsatt använda *VoteIT* som ett strukturerat debattforum som möjliggör inkluderande och transparenta diskussioner genom att skapa lika villkor tack vare att alla deltagare kan ställa frågor och be om ytterligare information från både ledningen och styrelsen. I mina ögon har detta lyft STF:s stämmor till en högre nivå jämfört med tidigare stämmor. Att kunna informera sig och föra dialog är två grundläggande förutsättningar för att kunna fatta långsiktigt hållbara beslut.

Efter diskussionen runt motionen ”Digital riksstämma + fysisk diskussionshelg” på riksstämman 2022 har vi både 2023 och 2025 haft en fysisk träff för medlemsombuden, styrelsen och ledningen.

Värdet av ett fysiskt möte för diskussion och debatt är högt. Beslutsfattandet på STF:s riksstämma är dock av annan natur: Efter diskussions- och debattfasen i *VoteIT* under ett antal veckor innan stämmohelgen träffas alla röstberättigade för att klubba besluten. Resten av stämmohelgen utgörs till viss del av ytterligare diskussionsmöjligheter, många gemensamma måltider och middag.

Jag skulle gärna vilja lyfta frågan om stämman anser att detta upplägg är bra som det är eller om det kunde förbättras. Främst ser jag potential att fortsätta satsa stort på den fysiska träffen året innan riksstämman men att banta ned stämmohelgen till en enklare form. Fördelarna är kostnadsbesparingar och minskad tidsåtgång för våra ideella (medlemsombuden samt styrelsen) och anställda eldsjälar. Resurser som frigörs skulle kunna användas på annat som främjar föreningen och som medlemsombud skulle man t.ex. behöva satsa mindre tid i maj om besluten kunde tas i *VoteIT*.

Motionären föreslår att riksstämman beslutar:

- att be styrelsen informera om storleksordningen på kostnader som den fysiska delen av riksstämman 2024 och 2026 har förorsakat, respektive kommer orsaka.
- att be styrelsen undersöka för- och nackdelar med alternativa upplägg, gärna i form av en arbetsgrupp där flera perspektiv fångas upp. Preliminära resultat från undersökningen kunde diskuteras på nästa års fysiska träff för medlemsombuden, styrelsen och ledningen. Sedan fattar styrelsen beslut om upplägget för nästa ordinarie riksstämma utifrån vad styrelsen anser är bäst lämpad.

Richard Scharff, Älvkarleby

15.13 Styrelsens svar på motionen

Motionen lyfter en viktig fråga om hur STFss riksstämmor kan genomföras effektivt och inkluderande. De senaste åren har hybridmodellen med digitala diskussioner i VoteIT och fysiska möten för medlemsombud, styrelse och ledning uppskattats. VoteIT har bidragit till transparenta och jämlika diskussioner, medan de fysiska träffarna har gett möjlighet till fördjupade samtal och nätverkande. Utvärderingar visar att nuvarande upplägg fungerar väl, med ett helhetsbetyg på 4,7 av 5 vid senaste stämman.

Det är relevant att påminna om att frågan om mötesformer redan behandlats, särskilt i motionen från 2022 om "Digital riksstämma + fysisk diskussionshelg". Riksstämman gick då på styrelsens förslag om att bibehålla möjligheten att utifrån olika mötens innehåll och syfte avgöra respektive mötesform. Beroende på vilka frågor som är aktuella för diskussion och/eller beslut, vill styrelsen i dialog med medlemsombuden ha möjlighet att avgöra formen för mötet.

Inför riksstämman 2026 har denna fråga diskuterats både i referensgruppen för riksstämman 2026 och i samband med medlemsombudens utvärdering av riksstämman 2024. De synpunkter som framkommit visar att den nuvarande hybridmodellen är uppskattad; både de digitala och de fysiska inslagen anses ha sina unika fördelar. Det har inte framkommit någon tydlig efterfrågan på att övergå till en helt digital stämma i de utvärderingar som gjorts. Styrelsen ser dock fortsatt värde i att lyssna in medlemmarnas och medlemsombudens perspektiv framöver. Styrelsen föreslår därför att utifrån detta avslå andra att-satsen men med ett förslag på tilläggsyrkande om en riktad fråga om helt digital stämma inkluderas i utvärderingen av riksstämman 2026. På så vis kan styrelsen fånga medlemsombudens önskemål om format för framtida stämmor.

Styrelsen bedömer att medlemsombudsträffen, som hålls året innan riksstämman, fyller en viktig funktion för att diskutera strategiska frågor, men att det är svårt att förutse alla frågor som kommer att tas upp på själva stämman, särskilt då många medlemsombud är nya vid medlemsombudsträffen. Sett till att frågan i närtid har diskuterats och utvärderas vid flertalet tillfällen bedömer styrelsen att det sannolikt finns mer prioriterade strategiska frågor som bör lyftas vid kommande medlemsombudsträff.

Styrelsen delar motionärens önskemål om transparens kring kostnader och kan bekräfta att den fysiska delen av riksstämman kostar cirka 325 000 kronor, vilket anses rimligt. Omkring 60 procent av dessa kostnader är för boende, mötesrum och mat, 30 procent resor och resterande är övriga kringkostnader. Motionens första att-sats föreslås att anses besvarad, då kostnaderna redovisas i motionssvaret

Styrelsen föreslår att riksstämman beslutar:

att motionens första att-sats ska anses besvarad.

att motionens första att-sats ska avslås.

15.14 En bild säger mer än 1000 ord – Om bilder på Lokalavdelningarnas hemsidor

STF Södertörn, har sedan det blev möjligt att lägga in egna bilder (via supporten) på vår hemsida gjort detta. Vi har ansträngt oss att hitta inspirerande och lockande bilder gärna med aktiva människor, och framförallt stor igenkänning vad gäller besöksmål eller vandringsområde. Vi tror att det bidrar till att locka fler och nya deltagare till aktiviteter och därmed också nya medlemmar till STF.

Vi förstår att det kan vara tidskrävande för supporten att lägga upp bilder och att möjligheten behöver kopplas till krav på korrekta original och bildernas kvalitet. Dock tycker vi att det är en stor brist att helt ta bort möjligheten att lägga in egna bilder.

Motionären föreslår att riksstämman beslutar:

att det ska vara möjligt för lokalavdelningarna (LA) att få egna bilder upplagda på LA:s hemsidor.

STF Södertörn Lokalavdelning

15.15 Egna bilder till hemsidan

Tidigare kunde man använda egna bilder/foton att lägga upp vid aktiviteter på hemsidan. I och med införandet av nytt CRM-system försvann denna möjlighet. Nu finns det endast ca 50 valbara standardbilder från ganska begränsade områden. Vi upplever att marknadsföringen av våra aktiviteter har begränsats/försämrats i och med denna försämring.

Motionären föreslår att riksstämman beslutar:

att varje lokalavdelning ska kunna skicka in och använda egna bilder i hemsidan.

att Helpdesk/Support lägger in dessa på uppdrag av Lokalavdelningarna.

STF Mark

15.16 Egna bilder på lokalavdelningarnas hemsidor

Fram till nu har det varit möjligt för en lokalavdelning att på sin hemsida få in egna bilder som har direkt samband med aktiviteten. Bilderna har lyft hemsidan. Detta har skötts via Support. Denna möjlighet har tagits bort i och med införandet av det nya datasystemet.

Hemsidan är en del av lokalavdelningens ansikte utåt, särskilt riktat mot icke medlemmar (medlemmarna får ofta program och nyhetsbrev så dom behöver inte titta på hemsidan). Ett ansikte utåt bör vara så vackert och intressant som möjligt för att vara säljande, och det kan det bli om bilden som visas har direkt samband med den aktivitet som beskrivs i texten. Så är inte fallet nu.

De bilder som STF givit oss att välja mellan är menade vara allmängiltiga på något sätt, vilket egentligen betyder att de inte passar till något speciellt och därför är rätt ointressanta i samband med de specifika aktiviteterna. Ännu mer ointressant blir det när man bläddrar runt i aktiviteterna och upptäcker att samma bilder kommer igen flera gånger, och ännu värre blir det om man bläddrar i andra lokalavdelningars hemsidor och upptäcker att också dom har precis samma bilder. Det lockar inte till läsning av texten eller ens att man tittar på resten av aktiviteterna. Det blir bara tråkigt och är dålig reklam för lokalavdelningen och STF och inte det minsta säljande.

Det kan inte vara så svårt att lösa detta datamässigt, möjligheten har ju funnits förut.

Motionären föreslår att riksstämman beslutar:

att återinföra möjligheten att lägga in egna bilder på lokalavdelningens hemsida för att därmed göra sidan och aktiviteterna mera attraktiva

STF Södra Uppland Lokalavdelning

15.14, 15.15, 15.16 Styrelsens svar på motionerna

Styrelsen tackar för motionerna och för det engagemang som motionärerna visar i frågan. Lokalavdelningarnas aktiviteter är en central del av STF:s verksamhet och det är angeläget att dessa presenteras på ett inspirerande och tydligt sätt i våra gemensamma kanaler. Det är därför glädjande att lokalavdelningarnas aktiviteter inom kort får en ny samlingsida på webben där samtliga aktiviteter presenteras och blir sökbara utifrån bland annat landskap och datum. Det blir ett lyft för både besökaren på vår webb och för lokalavdelningarna.

Styrelsen har förståelse för att flera lokalavdelningar upplever att möjligheten att använda egna bilder har försämrats i samband med införandet av det nya CRM-systemet. Egna bilder kan upplevas som mer personliga och verksamhetsnära, och det är fullt förståeligt att det finns en önskan att kunna visa den lokala prägnen i kommunikationen. Styrelsen vill dock understryka att frågan om egna bilder inte enbart handlar om CRM-systemet. Frågan är betydligt större än så, och oavsett system hade vi behövt göra förändringar i hur och vilka bilder som kan läggas upp.

Den hantering som vi hade tidigare, och som motionärerna refererar till, innebar i praktiken att bilder laddades upp utan en sammanhållen bedömning av innehåll, kvalitet, format, tillgänglighet eller långsiktig förvaltning. Ungefär hälften av lokalavdelningarna använde egna bilder, medan andra valde någon av de standardbilder som också fanns tillgängliga i systemet. Det fanns inte heller någon begränsning i hur många bildjusteringar som var möjliga vilket ledde till att vissa aktiviteter kunde byta bild 3-5 gånger innan aktiviteten ägde rum. Det arbetssättet är inte förenligt med de krav och förutsättningar som gäller för webbplatsen i dag.

Styrelsen ser flera skäl till att möjligheten att fritt ladda upp egna bilder inte kan återinföras.

Krav på webbplatsens kvalitet och helhetsintryck

STF:s webbplats är en av våra viktigaste kanaler för att nå gäster och medlemmar. För besökaren spelar det ingen roll var innehållet kommer ifrån – allt uppfattas som STF.

Erfarenheten visar att bilder som laddats upp lokalt ofta haft för låg teknisk eller visuell kvalitet, till exempel varit pixliga, suddiga, fel beskurna eller i fel format. Detta ger ett ojämnt och mindre professionellt intryck.

I dag är användare vana vid hög och jämn kvalitet i digitala kanaler. Om presentationen upplevs som rörig eller bristfällig ökar risken att besökaren lämnar sidan snabbare. Det påverkar i sin tur hur väl webbplatsen fungerar som kanal för att attrahera gäster och medlemmar. Samtidigt förändras sökbeteenden snabbt, bland annat genom AI-baserade söktjänster och utvecklingen av sökmotorer. Dessa system prioriterar webbplatser som upplevs som trovärdiga, aktuella och sammanhållna. För STF innebär detta att vi behöver ha kontroll över helheten i det material som publiceras, inklusive bilder.

Lagkrav på tillgänglighet

Sedan den 30 juni 2025 gäller Lagen (2023:254) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet. Det innebär att vår webbplats måste uppfylla tydliga krav på tillgänglighet. Alla bilder måste exempelvis förses med korrekta alternativa texter (alt-texter) så att personer med synnedsättning kan ta del av innehållet via skärmläsare. Bilder behöver också hålla en teknisk kvalitet som fungerar i olika enheter och hjälpmedel. En fri uppladdning av bilder skulle innebära ett omfattande arbete med granskning, komplettering och korrigerande för att säkerställa att lagkraven uppfylls.

Personalresurser och löpande förvaltning

Hantering av lokala bilder krävde omfattande manuell handpåläggning, vilket gjorde processen både tids- och resurskrävande. För att resurserna ska räcka behöver prioritering ske mot de insatser som har störst betydelse för STF:s övergripande mål, exempelvis att förbättra synlighet, konvertering till medlemskap och utveckling av den digitala plattformen.

Prioriteringar i systemutvecklingen

I samband med övergången till ett nytt CRM-system har omfattande prioriteringar för systemutveckling behövt göras. Resurser har lagts på funktioner som är avgörande för STF:s långsiktiga utveckling. Det har inte varit möjligt att utveckla alla funktioner som fanns i det tidigare systemet. Möjligheten till fri bildhantering har därför fått stå tillbaka.

Styrelsens förslag att bygga gemensam bildbank för aktiviteter

Styrelsen delar uppfattningen att lokalavdelningarnas verksamhet bör kunna speglas i bildmaterialet och förstår behovet som motionärerna lyfter. Samtidigt behöver detta ske inom ramar som säkerställer kvalitet, tillgänglighet och rimlig resursanvändning.

Styrelsen föreslår därför ett tilläggsyrkande som går ut på att kansliet får i uppdrag att utreda och ta fram en modell som bättre möter lokalavdelningarnas behov än dagens lösning, men som samtidigt tar hänsyn till lagkrav, kvalitetskrav och tillgängliga resurser.

En möjlig inriktning är att lokalavdelningar vid ett till två tillfällen per år ges möjlighet att skicka in bilder som:

- utvärderas enligt framtagna och gemensamt beslutade kriterier
- kvalitetssäkras och anpassas innan publicering
- laddas upp i en gemensam bildbank

Det är viktigt att betona att detta ska vara en gemensam bildbank för hela STF. Bilderna ska vara generellt användbara och inte knutna till en enskild lokalavdelning eller en specifik enstaka aktivitet. Syftet är att stärka hela organisationens kommunikation och skapa ett gemensamt visuellt uttryck.

Styrelsen föreslår att riksstämman beslutar:

- att motionen 15.14 ska avslås.
- att motionen 15.15 ska avslås.
- att motionen 15.16 ska avslås.

Styrelsen föreslår även riksstämman att besluta:

- att uppdra åt styrelsen att utreda och ta fram en modell som i högre grad möjliggör för lokalavdelningar att bidra med bildmaterial, inom ramen för gemensamma riktlinjer avseende kvalitet, tillgänglighet och resursanvändning.

15.17 Villkor för lokalavdelningarnas medlemsrekrytering

Svenska Turistföreningen bytte från Miranda till nytt CRM-system 1 oktober 2025. I informationen om det nya CRM-systemet fick vi veta att de medlemsavgifter som betalas via vår lokalavdelningslänk eller lokalavdelningens QR-kod skulle gå till vår lokalavdelning.

Så fungerar det tydligen inte helt, det finns villkor som inte specificerats, som t ex att rekrytering av person som tidigare varit medlem – och det inte förflutit 36 månader – räknas som ”återrekryterad” och då tillfaller första avgiften STF Centralt. I det gamla systemet med swish- eller bankgirobetalning kom alltid första medlemsavgiften lokalavdelningen tillgodo – oavsett hur lång tid som förflutit vid en ”återrekrytering”.

Dessutom, om en person som deltagit i våra aktiviteter, och sedan önskar bli medlem, och gör det genom att gå in på vår lokalavdelnings hemsida och därifrån klickar in sig på att ”bli medlem”, då hamnar man utan att det klart framgår ”centralt” och första medlemsavgiften går till STF Centralt – trots att STF Östra Skåne lagt ner arbete på medlemsrekrytering. Man tror att man anmält sig via lokalavdelningen hemsida, men har slussats vidare till STF Centralt.

Motionärerna föreslår att riksstämman beslutar:

- att hemsidan ändras så att man har möjlighet att betala första avgiften till lokalavdelningen även om man går via respektive lokalavdelnings hemsida
- att återrekryteringstiden ändras från 36 till 12 månader.

STF Östra Skåne
STF Norra Öresund
STF Sydvästra Skåne

15.18 Sänk gränsen på 3 år för ersättning vid rekrytering till lokalavdelningarna

Vid tidigare hantering där lokalavdelningarna själva registrerade nya medlemmar vid rekrytering direkt i Miranda fick lokalavdelningarna alltid den nya medlemmens första årsavgift. Det fanns ingen gräns för att den nya medlemmen inte har varit medlem tidigare inom visst många år.

Från och med oktober 2025 då det nya systemstödet för hantering av medlemmar och aktiviteter lanserades så sker rekrytering av nya medlemmar via en QR-kod som medlemmen själv scannar och gör sin registrering direkt via dator/mobil. Varje lokalavdelnings QR-kod styr att ersättning per värvad medlem sedan betalas ut månadsvis till lokalavdelningen.

En tydlig försämring i den nya hanteringen är dock att det nu finns en gräns på 3 år för nya medlemmar. Om den nya medlemmen har varit medlem tidigare, inom 3 år, så får lokalavdelningen inte ta del av avgiften som tidigare.

Det är rimligt att det finns en gräns för att inte lokalavdelningarna får avgiften för samma medlem år efter år om denne inte betalar sin medlemsavgift för förnyelse, utan istället väljer att bli medlem igen och igen via lokalavdelningen.

Gränsen på 3 år är dock väl lång och ganska snål. Det är ändå en vinning för STF att lokalavdelningen lockar tillbaka medlemmar och rekryterar dom på nytt, även om dom tidigare varit medlem.

Motionärerna föreslår att riksstämman beslutar:

att gränsen på 3 år sänks till 12 månader.

STF Jämtland-Härjedalen

STF Sollefteå

STF Sala

STF Östra Skåne

STF Härnösand

STF Eskilstuna

STF Uppsala

STF Östra Sörmland

STF Linköping

STF Strängnäs

15.17, 15.18 Styrelsens svar på motionerna

Stort tack till alla motionärer för ert engagemang kopplat till värvning av nya medlemmar till föreningen. Det är glädjande att lokalavdelningarna ser möjligheter att värva fler medlemmar till STF och också återrekrytera föredetta medlemmar.

Mycket fokus har lagts på värvningsprocessen i arbetet med vårt nya CRM-system och syftet har varit att förenkla för den som vill bli medlem i STF, jämfört med tidigare. Syftet har också varit att förenkla administrationen kopplat till värvning för lokalavdelningar och boenden. Innan nya CRM-systemet administrerade lokalavdelningarna nya medlemmar genom ett fysiskt block där alla medlemmens uppgifter skrevs upp för hand. Därefter behövde lokalavdelningen registrera medlemmen i systemet i efterhand. Avgiften betalades direkt till lokalavdelningen.

Idag finns enbart ett sätt att bli medlem i STF och det är via STF:s hemsida dit du kan ledas in på olika sätt och genom olika kanaler. Alla lokalavdelningar och boenden har unika värvningskoder i form av en länk och en QR-kod som leder in till STF:s hemsida, som i sin tur känner av vilken specifik lokalavdelning eller boende värvningen kommer ifrån. Medlemmen betalar på webben och provision för värvningen betalas ut i efterhand till boendet eller lokalavdelningen för medlemmar som räknas som nyrekryterade - alltså som inte har varit medlemmar de senaste 36 månaderna.

Om en person väljer att bli medlem via en lokalavdelnings unika länk eller QR-kod blir den också automatiskt ansluten till den lokalavdelningen, vilket är en förbättring mot förut då lokalavdelningen behövde gå in manuellt i systemet och ansluta medlemmen efter att den blivit registrerad i systemet. Dessa unika länkar och QR-koder kan med fördel användas vid lokalavdelningens egna medlemsutskick, i egna sociala kanaler eller genom utskrift vid fysiska aktiviteter. På så vis får lokalavdelningen provisionen för den värvade medlemmen samtidigt som medlemmen registreras som ansluten medlem till lokalavdelningen.

Styrelsens svar angående frågan om provision

Styrelsen uppskattar att lokalavdelningarna vill höja incitamentet för lokalavdelningarna att återrekrytera medlemmar som valt att gå ur STF. Vi förstår också att begränsningen på 36 månader kan upplevas som något nytt då det i och med ett nytt system blivit mer påtagligt. Faktum är dock att regeln om när man räknas som nyrekryterad respektive återrekryterad fanns även med det gamla systemet, men att ingen uppföljning av regeln skedde då.

När vi kikar på 2025 och hur många av medlemmarna som återrekryterades av lokalavdelningarna (alltså blev medlemmar igen inom 36 månader) rör det sig om sammanlagt 16 medlemmar för samtliga lokalavdelningar. 11 av dessa hade ett glapp på mindre än 12 månader, vilket med motionärernas förslag skulle innebära att ingen provision skulle utgå. Detta resulterar i att det på ett år var 5 medlemmar som det skulle utgå provision för om regelverket ändrades från 36 månader till 12.

När vi ställt frågan till vår leverantör om kostnaden för att ändra logiken i systemet får vi ett estimat på cirka 100 000 kronor. Med tanke på hur få medlemmar det handlar om per år som återrekryteras av lokalavdelningarna, anser styrelsen att det inte är ekonomiskt försvarbart att göra dessa ändringar i systemet och föreslår därför stämman att avslå att-satserna som handlar om att ändra tiden från 36 månader till 12 månader.

Styrelsens svar angående lokalavdelningarnas länkar på hemsidan

Vi arbetar hårt för att skapa en sådan bra upplevelse som möjligt för de som besöker STF:s webb. Det betyder att vi spårar hur människor klickar vilket i sin tur hjälper oss att utveckla webben så att besökare hittar den information de söker. Skulle det på lokalavdelningarnas hemsidor läggas unika värvningslänkar skulle det göra det mycket svårare för oss som organisation att förstå hur webbesökarna använder webben, vilket i längden skapar en sämre upplevelse för våra medlemmar och gäster.

Unika värvningslänkar på lokalavdelningarnas sidor skulle också öka risken att det blir fel kopplat till värvning och provision eftersom många besöker flera sidor, och risken blir då att provisionen inte blir korrekt. Därför finns det bara en "central länk" för att bli medlem på webben.

Utifrån ovan föreslår styrelsen stämman att avslå attsatsen om att kunna betala första avgiften via lokalavdelningens hemsida. Däremot kan en generell text på lokalavdelningarnas hemsidor läggas till i vilken personen uppmanas att kontakta lokalavdelningen för att bli medlem. Lokalavdelningen kan då mejla sin unika värvningslänk, via vilken personen kan registrera sig som medlem och betala. Lokalavdelningen får då provisionen (förutsatt att medlemmen räknas som nyrekryterad) och medlemmen ansluts också automatiskt till lokalavdelningen.

Styrelsen föreslår riksstämman:

att motionen 15.17 ska avslås.

att motionen 15.18 ska avslås.

15.19 Lokalavdelningarnas aktiviteter bokningsbara på hemsidan

Föreslår att STF tillgängliggör direktbokning av aktiviteter på lokalavdelningarnas hemsidor så att deltagare kan boka och betala där, liknande som man idag bokar och betalar boenden och aktiviteter på STFs hemsida. Detta för att underlätta administrationen för lokalavdelningarna samt undvika att aktiviteter går back om deltagare uteblir och/eller inte betalar. När lokalavdelningarna publicerar sina aktiviteter på hemsidan ska antalet platser läggas in så att systemet känner av när en aktivitet är full och stänger bokningen. Först när man betalat anmälan ska den gå igenom och bekräftas, dvs som det redan idag är för bokning av STFs boenden.

Motionärerna föreslår att riksstämman beslutar:

att STF tillgängliggör direktbokning av aktiviteter på lokalavdelningarnas hemsidor så att deltagare kan boka och betala där, liknande som man idag bokar och betalar boenden och aktiviteter på STFs hemsida.

STF Jämtland-Härjedalen

STF Östra Skåne

STF Härnösand

STF Eskilstuna

STF Uppsala

STF Östra Sörmland

STF Norra Roslagen

STF Södertörn

STF Strängnäs

15.19 Styrelsens svar på motionen

Styrelsen instämmer med motionärerna att det vore väldigt bra att kunna boka lokalavdelningarnas aktiviteter via STF:s hemsida. Med det nya CRM-systemet finns denna möjlighet, och kansliet har jobbat med att utveckla denna funktion under första halvan av 2026. Det är dock några saker som behöver utvecklas och integreras för att det ska gå att koppla på funktionen fullt ut. Planen är att kunna göra det möjligt för lokalavdelningarna att lägga sina aktiviteter bokningsbara på webben under andra halvan av 2026. Deltagare kan då anmäla sig till aktiviteten via en länk på webben.

Att koppla på en betalningsfunktion till detta är dock långt mer avancerat och kostsamt då intäkterna ska tillfalla 62 olika enheter. Detta går heller inte att jämföra med vårt bokningssystem som är ett helt annat system än vårt CRM och bygger på en helt annan logik. Styrelsen tar dock med sig önskemålet om betalning av lokalavdelningsaktiviteter på hemsidan.

Styrelsen föreslår att riksstämman beslutar:

att motionen ska avslås.

Styrelsen föreslår även riksstämman att besluta:

att STF tillgängliggör direktbokning av aktiviteter på lokalavdelningarnas hemsidor så att deltagare kan boka aktiviteter på STF:s hemsida.

15.20 Kunna skriva egen text om boende på programfolder

Tidigare kunde man skriva egen fri text under rutan ”Unika boenden med STF” i programfoldern. Fr o m 2025 är denna ruta låst för Lokalavdelningen att skriva egen text.

Detta försämrar marknadsföringen av de STF-boenden vi har i vårt område.

Motionären föreslår att riksstämman beslutar:

att denna textruta öppnas upp igen så att vi som Lokalavdelning själv kan lyfta fram de boenden vi har i vårt område.

STF Mark

15.20 Styrelsens svar på motionen

Styrelsen är glad över att motionären påpekar vikten av att vi hjälps åt att marknadsföra våra fina boenden runt om i Sverige och tycker att det är bra att lokalavdelningarna vill lyfta de boenden som finns inom sitt område. Styrelsen avser därför att ge GS/VD i uppdrag att se till att de lokalavdelningar som åter igen önskar lyfta boendena inom sitt upptagningsområde i sina respektive foldrar får möjlighet till detta.

Styrelsen föreslår att riksstämman beslutar:

att motionen ska bifallas.

15.21 Få fler medlemsrabatter hos olika företag och organisationer

Tidigare kunde man ex vis som STF-medlem få rabatt på sin privata försäkring ex vis IF. Detta var en bra extra anledning att gå med som STF-medlem. Nu har vi endast ett fåtal rabatterade förmåner.

Motionären föreslår att riksstämman beslutar:

- att fler förmåner skapas i form av rabatter hos företag och organisationer. Detta kostar ju inte STF något mer än första förhandlingstillfället. Företag får ju en presumtiv kundkrets på nästan 200 000 kunder. Detta borde vara attraktivt.
- att rabattföretag och organisationer väljs ut efter STF:s verksamhetsområde (natur och friluftsvårer, reseföretag, försäkringar etc) och att dessa är seriösa och uppfyller STF:s etik och värdegrund.

STF Mark

15.21 Styrelsens svar på motionen

Styrelsen delar motionärens syn på värdet av medlemsförmåner och rabatter som ett sätt att stärka medlemsnyttan och attrahera medlemmar. Det pågår ett internt arbete med att se över och utveckla vårt medlemserbjudande med fokus på förmåner och rabatter. STF erbjuder idag 15 medlemsförmåner inom områden som boende, resor/transport, friluftspå produkter, aktiviteter och medlemstidningen Turist. Varje förmån kräver löpande insatser vad gäller förhandling, kommunikation och administration.

Vi utvärderar kontinuerligt vårt erbjudande och anpassar förmånerna utifrån såväl medlemmarnas som STF:s behov. Under året har vi beslutat att utöka utbudet med nya förmåner inom transport och kultur, såsom rabatter på bussresor, hyrbil och kulturupplevelser.

Vårt huvudsakliga fokus är att skapa medlemsförmåner som underlättar och främjar friluftsliv- och kulturliv samt är förankrade i STF:s värdegrund och uppförandekod. Motionären har valt att formulera detta på ett annat sätt i sin andra attsats. Styrelsen delar motionärens grundsyn, men bedömer att det vore olyckligt att anta den andra attsatsen eftersom den definierar vårt verksamhetsområde på ett annat sätt än vi normalt sett gör.

Styrelsen föreslår att riksstämman beslutar:

- att motionens första att-sats ska bifallas.
- att motionens andra att-sats ska avslås.

15.22 Digitala utbildningsmöjligheter

Att röra sig i skog och mark, men framförallt i fjällmiljö kräver god kunskap. Detta för att det ska kunna ske på ett säkert och tryggt sätt. Det är även viktigt att man trycker på den enskildes ansvar för att hålla naturen så opåverkad som möjligt.

För detta krävs kunskap.

Denna kunskap införskaffas genom utbildning.

Denna utbildning kan med fördel ske digitalt.

STF gjorde detta med sina interna utbildningar samt den öppna utbildningen ”Bruna kortet”.

Förslag på några lämpliga webbkurser:

- Allemansrätten
- Bo i fjällstuga
- Topptur sommar
- Topptur vinter (skidor)
- Kallt väder (lämplig klädsel och lämpliga åtgärder vid kallt väder)
- Varmt väder (lämplig klädsel och lämpliga åtgärder vid varmt väder)

Vid slutförd kurs skall deltagaren tilldelas ett digitalt diplom/kursintyg.

Diplomet/kursintyget bör på enkelt vis vara delbart till Facebook, LinkedIn, Instagram mm. för att skapa spridning och intresse för kurserna och STF i stort.

Detta kan som en bonus ge ökad dragningskraft till att bli medlem.

Motionären föreslår att riksstämman beslutar:

att STF ska utreda och utveckla möjlighet till digitala utbildningar för sina medlemmar.

att deltagare vid slutförd kurs ska tilldelas digitalt diplom/kursintyg.

Elias Hörnberg, Hallstavik

15.22 Styrelsens svar på motionen

Styrelsen tackar för motionen och håller med om vikten av att STF erbjuder utbildningsmöjligheter, gärna digitala. Styrelsen är positiv till förslaget om att utveckla fler digitala utbildningar.

Redan idag erbjuder STF ett antal digitala utbildningar genom vår digitala läroplattform (Learnster), vår hemsida och våra sociala medier inklusive flera filmer på vår youtube-kanal. Flera av dessa är kunskapshöjande inom en del av de ämnen motionären lyfter.

Styrelsen instämmer i att man bör undersöka framtagning av fler utbildningsinsatser och hur formerna för dessa ska se ut. Är till exempel enklare utbildningsinsatser i stil med bruna kortet ett smart strategiskt vägval för att tilltala fler - snarare än mer formella utbildningsalternativ?

Styrelsen är däremot tveksam till om kursintyg för dessa olika former av kurser och utbildningar är nödvändiga. Det beror på utbildningens utformning, plattform för delning och tilltänkt målgrupp och kan med andra ord variera från insats till insats.

Styrelsen föreslår att riksstämman beslutar:

- att motionens första att-sats ska bifallas.
- att motionens andra att-sats ska avslås.

15.23 Sponsringsmodell för underhåll av vandringsleder

Svenska Turistföreningen verkar för ett hållbart friluftsliv och för att göra naturen tillgänglig för fler. En grundförutsättning för detta är väl underhållna vandringsleder, inklusive spänger, broar och annan ledinfrastruktur.

Under senare år har resurserna för underhåll av vandringsleder och friluftsinfrastruktur varit ansträngda. Statliga anslag till naturvård och skötsel av skyddad natur har inte ökat i takt med behoven, vilket har lett till eftersatt underhåll på många håll i landet. Detta har uppmärksammats av såväl myndigheter som ideella organisationer och aktörer inom friluftslivet.

Som STF-medlem och regelbunden fjällvandrare har jag vid flera tillfällen observerat spänger i dåligt skick – trasiga, ruttna eller provisoriskt lagade. Detta påverkar både säkerheten och upplevelsen för vandrare, samt riskerar att på sikt begränsa tillgängligheten till lederna.

Behovet av underhåll och upprustning av spänger och leder överstiger i många fall tillgängliga offentliga medel. Samtidigt finns ett stort engagemang bland privatpersoner och företag för svenskt friluftsliv och hållbar naturanvändning, som i dagsläget inte fullt ut tas tillvara.

Jag föreslår att STF utreder och utvecklar en modell där privatpersoner, företag och organisationer ges möjlighet att sponsra spänger och andra delar av vandringsleder i Sverige, inom ramen för STF:s värdegrund och verksamhet.

Det formella ansvaret för spänger och leder i skyddad natur ligger hos länsstyrelserna. Motionen syftar inte till att förändra detta ansvar, utan till att STF ska verka för kompletterande finansieringslösningar i samverkan med ansvariga myndigheter och markägare.

En sådan sponsringsmodell kan:

1. Skapa nya finansieringsvägar utöver statliga anslag, som i dagsläget är begränsade och oförutsägbara.
2. Öka engagemanget från medlemmar och företag för det svenska friluftslivet och lederna som är en grundläggande del av vår natur- och friluftsinfrastruktur.
3. Synliggöra sponsorer och deras bidrag – till exempel med skyltar, digitala kartor eller i STF:s kommunikation – vilket kan vara ett incitament för företag att bidra.
4. Bidra till säkrare och mer attraktiva leder, vilket gagnar både lokal besöksnäring och medlemmars upplevelser.

Vandringsleder och spänger är en central del av Sveriges friluftsliv och en förutsättning för att STF ska kunna fortsätta sitt uppdrag. Genom att öppna för kompletterande finansiering i form av sponsring kan STF ta ett aktivt initiativ för att långsiktigt stärka

underhållet av leder, samtidigt som engagemanget från medlemmar och samhälle tas tillvara.

Motionären föreslår att riksstämman beslutar:

- att utreda förutsättningarna för en sponsringsmodell för spänger och ledinfrastruktur, inklusive juridiska, organisatoriska och etiska aspekter.
- att vid positiv utredning tar fram ett förslag till hur en sådan modell kan införas och förvaltas inom STF:s verksamhet

Martin Wennerblom, Tyresö

15.23 Styrelsens svar på motionen

Styrelsen delar motionärens uppfattning om vikten av underhållna vandringsleder för ett hållbart friluftsliv och tillgänglig natur. Motionens förslag om en sponsringsmodell är både kreativt och konstruktivt, och vi har tidigare erfarenhet av insamlingsinitiativ för ledunderhåll, exempelvis projektet Stötta Kungsleden som pågick från år 2014–2018. Projektet bidrog till påverkan för ökade statliga anslag och betydande stöd till fjällstugor, men visade också på ganska omfattande juridiska och organisatoriska utmaningar, framförallt kring användning av insamlade medel till statligt ägda leder där STF saknar rådighet.

Motionären beskriver ett förslag på en sponsringsmodell för privatpersoner, företag och organisationer. Styrelsen vill dock lyfta att ordval som donation eller bidrag är bättre att använda i sammanhanget. Sponsring kan lätt leda tankarna till en kommersiell överenskommelse där en part erbjuder finansiering i utbyte mot synlighet och exponering. Vi delar motionärens bild av att STF kan bidra till underhåll av leder, men vi bedömer att riktade donationer och sökta bidrag, såväl statliga anslag som medel från stiftelser och fonder, samt privata gåvor, kan vara en möjlig väg framåt, då dessa kan tas emot och förvaltas utan krav på kommersiella motprestationer.

Som ett komplement till insamling av pengar vill styrelsen lyfta att STF har lång erfarenhet av ideella insatser för renovering av föreningens fastigheter, kallat Dugnad, samt att vi bidragit med ideella krafter för ledunderhåll. Det är ett annat sätt att jobba med resurser till våra leder. Naturvårdsverkets *Nationellt ramverk för vandringsleder* etablerades 2019 tillsammans med ledaktörer från hela landet (där även STF ingår) och samlar gemensamma kvalitetskriterier med tillhörande verktygslåda för att utveckla och förvalta vandringsleder utanför det statliga ledsystemet. Inom ramen för detta har även STF och ideella krafter bidragit med viktiga insatser för ledinfrastrukturen. STF beviljades nyligen medel från Naturvårdsverket för att under 2026 arbeta med projektet *STF Ledhjältar* som är ett initiativ som direkt utgår från den Nationella samverkansmodellen för vandringsledsutveckling. Satsningen syftar till att organisera samverkan kring regional ledskötsel mellan civilsamhällets ideella krafter, gymnasieskolor och ledhuvudmän över hela landet. Det är ett ytterligare sätt som privatpersoner kan bidra till att ta hand om våra leder.

Styrelsen föreslår att riksstämman beslutar:

att motionen ska avslås.

Styrelsen föreslår även riksstämman att besluta:

att ge styrelsen i uppdrag att utveckla en modell för föreningens fortsatta arbete med stärkt ledinfrastruktur.